Seepee
Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa

Toimintakatsaus 2014

Osa 1
Toiminta

Osa 2
Hallinto

Osa 3
Tilinpäätös

Toimintakatsaus
2014

Seepee

Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa

Toimintakatsaus 2014

Kuvat: Matti Hautalahti
Taitto: I-print | plus

Sisältö

Osa 1 / Toiminta

9 Toimitusjohtajan katsaus
10 Eepeen vuosi 2014 lukuina
Toiminta-ajatus, visio ja arvot
12 Marketkauppa
13 Liikennemyymäläkauppa
14 Matkailu- ja ravitsemiskauppa
15 Maatalous- ja rautakauppa
16 Autokauppa
17 Henkilöstö
18 Asiakasomistajuus
S-Pankki
19 Sidosryhmäyhteistyö ja sponsorointi
Eepeen ympäristönhoidon periaatteet
Vastuullisuusraportointi
20 S-ryhmä
21 Toimialue- ja palveluverkosto

Osa 2 / Hallinto

24 Edustajisto
26 Hallintoneuvosto
27 Hallitus

Osa 3 / Tilinpäätös

31 Toimintaympäristön ja S-ryhmän kehitys
32 Eepee ja sen eri toimialojen kehitys
33 Investoinnit
Rahoitus
34 Eepeen henkilöstö
Yhteiskuntavastuuraportointi ja riskien arviointi
35 Tilikauden 2014 näkymät
Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä
36 Tuloslaskelma, konserni
Tase, konserni
37 Rahoituslaskelma, konserni
38 Tuloslaskelma, emo-osuuskunta
Tase, emo-osuuskunta
39 Rahoituslaskelma, emo-osuuskunta
40 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
41 Tilinpäätöksen liitetiedot
51 Eepee-konsernin keskeisiä tunnuslukuja
52 Tilinpäätöksen allekirjoitukset
53 Tilintarkastuskertomus

Osa 1
Toiminta

Osa 1 / Toiminta

9 Toimitusjohtajan katsaus
10 Eepeen vuosi 2014 lukuina
Toiminta-ajatus, visio ja arvot
12 Marketkauppa
13 Liikennemyymäläkauppa
14 Matkailu- ja ravitsemiskauppa
15 Maatalous- ja rautakauppa
16 Autokauppa
17 Henkilöstö
18 Asiakasomistajuus
S-Pankki
19 Sidosryhmäyhteistyö ja sponsorointi
Eepeen ympäristönhoidon periaatteet
Vastuullisuusraportointi
20 S-ryhmä
21 Toimialue- ja palveluverkosto

”Tänä päivänä on tehtävä vielä entistäkin enemmän yhdessä työtä menestyksen eteen.”

Toimitusjohtajan katsaus

Eepeen kokonaismyynti 2014 oli 560,4 miljoonaa euroa, mikä oli 5,2 miljoonaa euroa eli 0,9 % edellisvuotta pienempi. Konsernin kulujen tiukan hallinnan ja viljakaupan tuloksen paranemisen ansiosta liiketoiminnan tulos ennen veroja oli 9 miljoonaa euroa, mikä on edellisvuotta 2,4 miljoonaa euroa parempi.

Asiakasomistajuus kannattaa

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan asiakasomistajia oli vuoden 2014 lopussa 75 558, määrä lisääntyi vuoden aikana lähes kolmellatuhannella henkilöllä. Talouspeittomme toimialueellamme nousi yli 70 prosenttiin. Bonusmyynti asiakasomistajille oli 353,2 miljoonaa euroa.

Eepee palkitsi asiakasomistajansa keskimäärin 211 eurolla per asiakasomistajatalous. Asiakasomistajat kerryttivät itselleen Bonusta 14,4 miljoonaa euroa ja maksutapaetua 0,2 miljoonaa euroa. Lisäksi heille maksettiin osuuspääoman korkoa 1,0 miljoonaa euroa.

Investointeja useille toimialoille

Jatkoimme 2014 strategiamme mukaisesti vahvaa panostusta kotimaakuntaamme yhteensä 7,8 miljoonan euron investoinnein. Vuoden mittavin kohde oli uusi S-market Kuortane, jonka avajaisia juhlittiin 14. marraskuuta. Heti tammikuussa valmistui Original Sokos Hotel Lakeuden huoneuudistuksen toinen vaihe. Lisäksi uudistettiin Sale Lapua ja Sale Lapväärti, Alavuden Agrimarket muutti uusiin tiloihin ja Kivistön ABC-automaattiasema laajennettiin kaksijalkaiseksi mittarikentäksi.

Haasteisiin vastataan yhteistyöllä

Uusi strategiamme vuosille 2015–2019 vahvistettiin hallintoneuvostossa lokakuussa. Kirkastimme Eepeen vision korostamaan asiakasomistajiemme sitoutuneisuuden vahvistamista. Tämän varmistamme tarjoamalla heille ylivoimaista hyötyä ja monipuolisia palveluita heidän omasta osuuskaupastaan.

Vankka ja vakaa osuustoimintapohjamme ei horju vaikeassakaan taloustilanteessa, mutta emme voi antaa yritysmuodon tuudittaa meitä väärään turvallisuuden tunteeseen. Tänä päivänä menestyksen eteen on yhdessä tehtävä vielä entistäkin enemmän työtä. Kiitän lämpimästi Eepeen henkilökuntaa, hallintoa, yhteistyökumppaneita ja asiakasomistajia. Jatketaan yhdessä Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan kehittämistä asiakkaiden tarpeisiin ja tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi.

Kimmo Simberg,
toimitusjohtaja

Eepeen vuosi 2014

Kokonaismyyntimme vuonna 2014 oli 560,4 miljoonaa euroa, mikä oli 5,2 miljoonaa euroa eli 0,9 % prosenttia edellisvuotta pienempi. Liiketoiminnan tulos ennen veroja oli 9 miljoonaa euroa, mikä on edellisvuotta 2,4 miljoonaa euroa parempi.

▼ 0,9 %

▲ 2,4 MEUR

560,4 MEUR

Kokonaismyynti

Toiminta-ajatus, visio ja arvot

Toiminnan tarkoitus

Tuotamme kilpailukykyisesti ja kannattavasti monipuolisia palveluja ja etuja asiakasomistajillemme.

Visio

Kaikkien asiakasomistajiemme ykkösvalinta – Ylivoimaista hyötyä ja monipuolista palvelua omasta kaupasta.

Arvot

Osuustoiminnallisuuteen perustuvat arvot ohjaavat toimintaamme.

Asiakaslähtöisyys
Olemme asiakasta varten ja kehitämme palvelutarjontaamme Eepeen asiakasomistajien tarpeiden mukaisesti.

Tuloksellisuus
Toimimme tuloksellisesti ja käytämme tuloksen alueemme asiakasomistajien parhaaksi.

Kehittyminen
Kehitämme ja uudistamme toimintaamme toimintaympäristön muutoksia ennakoiden.

Vastuullisuus
Toimimme vastuullisesti ihmistä ja ympäristöä kunnioittaen.

Alueellisuus
Toimimme alueellisesti ja teemme päätökset toiminta-alueemme lähtökohdista.

Eepeen toimialat

- Marketkauppa
- Liikennemyymälä-kauppa
- Matkailu- ja ravitsemiskauppa
- Maatalous- ja rautakauppa
- Autokauppa

Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa -konserni numeroin 2014

	2014	2013	2012	2011	2010
Myynti milj. €	560,4	565,6	561,7	531,9	509,2
Bonusmyynti milj. €	353,2	355,4	353,5	326,5	303,6
Bonusmyynnin osuus %	63,0	63,0	63,0	61,5	60,0
Liikevaihto milj. €	458,6	462,4	463,0	438,9	423,6
Suunnitelmapoistot milj. €	10,2	10,0	9,7	9,2	8,8
Ylijäämä ennen veroja milj. €	9,0	6,6	8,0	10,7	10,7
Rahoitustulos milj. €	17,3	15,6	15,9	17,5	16,4
Välittömät verot milj. €	1,8	1,0	1,9	2,6	2,7
Tilikauden ylijäämä milj. €	7,1	5,6	6,1	8,1	7,9
Investoinnit milj. €	7,8	17,3	10,7	23,0	21,6
Taseen loppusumma milj. €	205,6	209,8	210,6	212,8	200,6
Asiakasomistajien määrä	75 558	72 712	69 506	66 748	64 614
Ao-talouspeitto %	70,1	70	68	67	66
Bonus milj. €	14,4	14,4	14,1	12,9	11,8
Osuusmaksun korko milj. €	1,0	1,3	1,3	1,2	1,1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	1312	1 336	1 296	1 292	1 244

Myynti 2010–2014

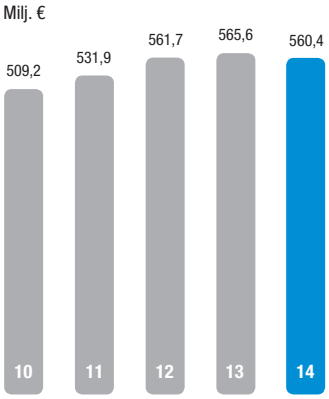

Myynnit toimialoittain 2014

	Milj. eur	Muutos milj. eur	Muutos %
Marketkauppa	322,6	-1,8	-0,6
Liikennemyymäläkauppa	89,0	+3,4	+4,0
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	22,3	+0,5	+2,2
Maatalous- ja rautakauppa	115,7	-7,2	-5,8
Autokauppa	9,0	-0,3	-3,1

Myynti v. 2014

322,6 MEUR

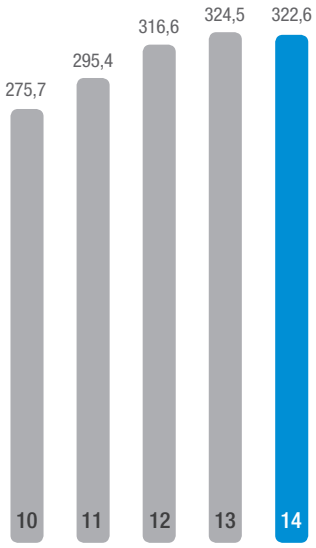

Myynnin kehitys 2010–2014

Marketkauppa

Marketkaupan vuosi oli yleiseen suhdanteeseen verrattuna kaiken kaikkiaan varsin onnistunut. Aloitimme Eepeessä halpuutuksen jo 2014 laskien S-marketeissa ja Prismassa alkuvuodesta yli tuhannen tuotteen hintaa. Koko S-ryhmä on sitoutunut 2015 jatkamaan halpuutusta kaikissa ketjuissamme ja jo tammikuun 19. päivä hintoja laskettiin edelleen asiakkaille tärkeimpien elintarvikkeiden osalta.

Samalla kun laskemme ruoan hintoja, pidämme kiinni laajasta valikoimastamme ja kotimaisuudesta. Eepeessä kotimaisten tuotteiden osuus on peräti 80 prosenttia. Maaliskuussa 2014 ruokakauppoihimme saapunut uusi *Kotimaista*-tuotesarja on otettu hyvin vastaan. Sarjan tuotteet ovat aina kotimaisia ja hinnaltaan edullisia. Valikoima kattaa kaikki ruoanlaiton perusraaka-aineet. Tällä hetkellä valikoimissa on jo reilut kaksisataa tuotetta ja määrä kasvaa koko ajan.

Vuosittain toteutetussa asiakastyytyväisyystutkimuksessa sijoituimme jälleen 2014 alueosuuskauppojen kirkkaimpaan kärkeen: Prisma ja S-marketit ensimmäiselle, Salet toiselle sijalle.

Uusi S-market Kuortane avattiin 14. marraskuuta 2014. Yksikön toteutusta ohjasi energiataloudellisuus ja se on Eepeen ensimmäinen, jossa kylmätekniikka on toteutettu ympäristöystävällisellä hiilidioksiditekniikalla. Marketkaupan 2015 merkittävin rakennushanke tulee olemaan S-market Ylistaron laajennus.

Toimiala keskittyy 2015 kannattavuuden ja hintakilpailukyvyn varmistamiseen, henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja parhaiden käytäntöjen monistamiseen.

Jari Palo, kaupallinen johtaja

Liikennemyymäläkauppa

Toimialalla käynnistettiin alkuvuodesta 2014 mittava *Peukutettavaa Palvelua* -palvelukulttuurin muutosprosessi koulutuksineen. Muutoksen juurruttamista jatketaan 2015 aikana keskittyen laadukkaan toiminnan ylläpitämiseen ja sen myötä kannattavuuden parantamiseen jatkuvuuden turvaamiseksi.

Menestyimme kolmesti vuodessa toteutettavissa asiakastyytyväisyystutkimuksissa 2014 jälleen erinomaisesti. Kymmenen yksikön keskiarvolla mitattuna Eepee sijoittui alueosuuskauppojen ykköseksi.

Merkittävin investointikohteemme 2014 oli ABC-Automaattiasema uuden S-marketin yhteyteen Kuortaneelle. ABC Kivistö Seinäjoella laajeni alkusyksystä kaksijalkaiseksi automaattiasemaksi. Vuonna 2015 teemme ylläpito-, konseptimuutos- ja fresh up -investointeja. ABC Kristiinankaupungin marketmyymälä siirtyy Sale-ketjuun, Ylistaroon avataan uusi ABC Automaattiasema ja ABC Ilmajoelle suunnitellaan ravintolasalin uudistusta.

Vuodelle 2015 ei ole ennustettavissa merkittävää volyymikasvua. Talouden tilanne vaikuttaa edelleen liikkuvuuden ja liikennesuoritteiden vähentymiseen. On kiinnitettävä erityistä huomiota aloitteelliseen myyntityöhön, kustannustehokkuuden hallintaan ja asiakastyytyväisyyteen.

Seppo Kuusisaari, toimialajohtaja

Myynti v. 2014

89,0 MEUR

Myynnin kehitys 2010–2014

Myynti v. 2014

22,3 MEUR

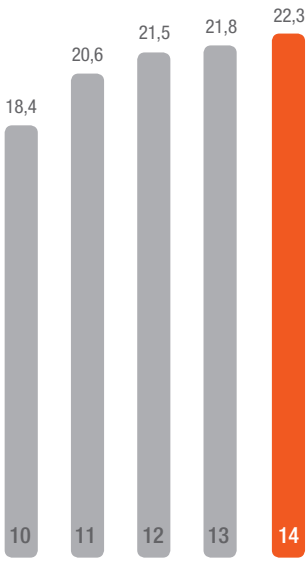

Myynnin kehitys 2010–2014

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

Tapahtuma- ja kokousvuosi 2014 oli Eepeen alueella odotetusti vilkas ja hotelliemme huoneiden käyttöaste kehittyi positiivisesti edelliseen vuoteen verrattuna. Alueosuuskauppojen välisessä vertailussa nousimme yhdeksi kuudesta plusmerkkisen tuloksen tehneestä toimialallamme. Olemme kuitenkin saaneet ponnistella, ettei normaalin työmatkustuksen vähentyminen nakerra tapahtumien tuomaa kasvua. Ravintoloissamme työmatkustuksen hiipuminen näkyy niin sanotun normaalisyömisen vähentymisenä. Haasteenamme on säilyttää keskiostos käyntitiheyden laskiessa.

Kesä 2014 oli äärimmäisyyksien kesä. Sateinen ja kylmä kesäkuu sai matkailijat äkkilähdöille ja terassikansan sisätiloihin. Heinäkuun helleputki taas täytti terassit, mutta tyhjensi ruokaravintolat. Kesän voittaja oli nopea syöminen - maakunnan lukuisissa tapahtumissa liikkui suuria väkimääriä, jotka liikkuessaan valitsivat helpon pikaruokailun. Vuoden toinen tärkeä sesonki pikkujoulukausi puolestaan osoitti sen, että perinteistä halutaan pitää kiinni. Yhdessä kokoonnutaan syömään hyvin, mutta kun säästetään, ei juoma- ja ohjelmapuoleen satsata aikaisempaan tapaan.

Sokos Hotel Lakeus oli 2014 asiakastyytyväisyystutkimuksissa Suomen paras Original-hotelli. Jatkamme 2015 asiakaspalvelun ja myyntityön hiomista huippuunsa kaikissa yksiköissämme. Kun asiakas haluaa tehdä arjesta juhlaa, meidän hotellimme, ravintolamme ja kahvilamme ovat hänen ykkösvalintansa.

Juhamatti Aronen, toimialajohtaja

Maatalous- ja rautakauppa

Talouden taantuma, hyvä sato kansainvälisillä viljamarkkinoilla hinnanlaskuineen ja Venäjän asettamat pakotteet vientikieltoineen näkyvät maatalous- ja rautakaupan toimintaympäristössä 2014 voimakkaasti ja negatiivisesti. Toimialan myynti oli 5,8 % edellistä vuotta alempi. Syksyn aikana kävimme läpi yt-prosessin ja organisoiduimme entistä tiiviimpään ketjutoimintaan toimialan sisällä. Osaamisen jatkuvalla kehittämisellä ja kustannustehokkuudella varmistamme kannattavuutemme ja kilpailukykymme markkinoilla.

Myyntimme kehittyi 2014 parhaiten rauta- ja puutarhakaupassa, joka kasvoi peräti 7,5%.

Kehityslukumme tällä saralla ovat valtakunnallisia huomattavasti paremmat eli olemme saaneet lisää uusia asiakkaita ja vahvistaneet markkina-asemaamme. Toimialan mittava it-hanke eteni vuoden 2014 aikana suunnitellusti ja uusi Eeposs-järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2015 alkupuolella.

Maatalous-rautakaupan näkymät 2015 ovat haasteelliset, alkamassa vaikuttaa olevan neljäs perättäinen negatiivisen kehityksen vuosi. Maidon, viljan ja lihan tuottajahintojen lasku siirtänee tilojen isompia hankintoja. Monipuolisuutemme on kilpailuetumme: meillä on useampi tuoteryhmä tarjottavaksi asiakkaillemme hyvästä ja kattavasta toimipaikkaverkostostamme. Jatkamme 2015 viljakaupan kehitysohjelmaa, panostamme yritysasiakkaiden kontaktointiin ja tavoittelemme myymäläkaupassa asiakasmäärien kasvua.

Esa Nuottivaara, toimialajohtaja

Myynti v. 2014

115,7 MEUR

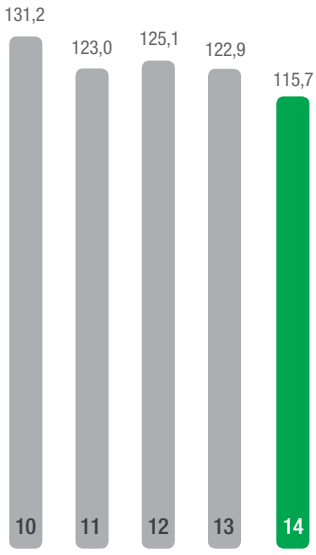

Myynnin kehitys 2010–2014

Myynti v. 2014

9,0 MEUR

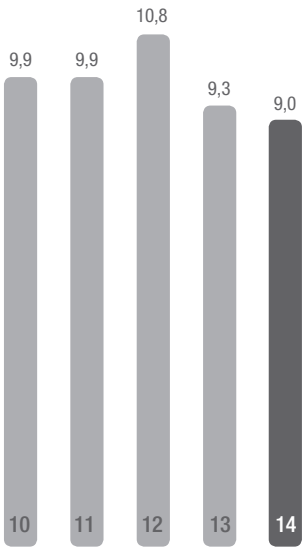

Myynnin kehitys 2010–2014

Autokauppa

Vuonna 2015 maassamme rekisteröitiin 106 236 uutta henkilöautoa, mikä on 2,7 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Keskimääräinen vuosimyynti 2000-luvulla on kuitenkin ollut lähes 127 000 uutta henkilöautoa. Viime vuosien laskusuuntauksen taustalla ovat maan heikko taloustilanne ja korkea autovero. Siirtyminen auton hankinnan verotuksesta käytön verotukseen loisi edellytykset 140 000–160 000 uuden henkilöauton ensirekisteröinnille vuosittain ja mahdollistaisi keski-iältään EU-maiden vanhimpiin lukeutuvan autokantamme jatkuvan ikääntymisen pysäyttämisen.

Autoalan ennusteryhmä arvioi, että pitkään kituliaana käynyt autokauppa virkistyy lievästi loppuvuonna heinäkuussa alkavan romutuspalkkiokampanjan ansiosta. Uusien autojen kaupan vilkastuminen olisi positiivinen signaali myös jälkimarkkinoinnille: uusia autoja huolletaan säännöllisesti. Eepeen 2014 myyntitilastojen tähtenä loistivat ”Vuoden autoksi” valittu Peugeot 308 ja syksyllä ensiesitelty 308 SW -farmari. Uusien autojen käydessä kaupaksi hiljentyi vaihtoautokauppa vastaavasti hiukan.

Jatkamme 2015 satsaustamme autoilijoiden hyvään palveluun keskittymällä arjen yksityiskohtiin ja toimintamme jatkuvaan kehittämiseen. Uskomme, että laaja palvelutarjonta ratkaisee sen, minkä liikkeen oven asiakas nyt ja tulevaisuudessa mieluiten avaa.

Juhamatti Aronen, toimialajohtaja

Henkilöstöä
31.12.2014

1 312

Vakituisessa työsuhteessa

73 % (962)

joista kokoaikaisia **38 %**

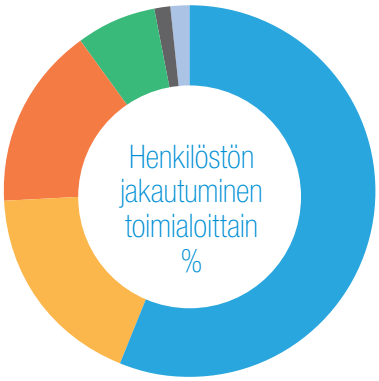

- Marketkauppa 737, 56,2 % (-11)
- Liikennemyymäläkauppa 238, 18,2 % (-6)
- Matkailu- ja ravitsemiskauppa 206, 15,7 % (+5)
- Maatalous- ja rautakauppa 94, 7,1 % (-8)
- Autokauppa 18, 1,4 % (-4)
- Muut 19, 1,4 % (0)

Kesäkautena Eepee työllisti

533 kausityöntekijää

194 kesäharjoittelijaa

Henkilöstö

Eepeen vuosittaisen henkilöstötutkimuksen tulokset olivat jälleen 2014 sekä kokonaisuutena että eri osa-alueilla Suomen yleisnormin yläpuolella. Suurimpia vahvuuksiamme ovat hyvä työnantajakuva sekä organisaation johtamis- ja toimintakulttuuri. Eepeetä työnantajana on valmis suosittelemaan 93 prosenttia henkilöstöstä.

Haluamme myös jatkossa olla alueemme palvelualan houkuttelevin työnantaja, jonka henkilöstöllä on alan paras osaaminen. Eepeen henkilöstötyön strategisia painopisteitä ovat henkilöstön osaamisen ja ammattitaidon kehittäminen, perehdyttämisen toteutumisen varmistaminen ja esimiesten tukeminen henkilöstön työkykyjohtamisessa. Hyvä esimerkki strategian toteutuksesta 2014 on yhdessä Jollaksen kanssa suunnittelemamme matkailu- ja ravitsemistoimialan perehdytyskoulutus. Vuonna 2015 jatkamme muun muassa palveluhenkilöstön koulutuksia, esimiesvalmennuksia, tehtäväkohtaisia koulutuksia ja ammattitutkintokoulutuksia. Erityisenä painopisteenä on turvallisuus, kaikki toimialat tulevat kevään ja syksyn aikana osallistumaan Turvapassikoulutuksiin.

Eepee on syksystä 2013 alkaen ollut pilottiyrityksenä mukana sosiaali- ja terveysministeriön käynnistämässä *Osatyökykyiset työssä* -ohjelmassa, jonka tavoitteena on parantaa osatyökykyisten mahdollisuuksia työllistyä tai jatkaa työssä. Olemme laatineet yhteiset toimintamallit ja pelisäännöt työntekijöiden työkyvyn parantamiseksi ja tiivistäneet yhteistyötä kumppaniverkoston kanssa. Vuoden 2014 loppuun mennessä ohjelmassa on toimittu yhteensä 42 eepeeläisen työkyvyn edistämiseksi.

Jo kahden vuoden ajan olemme järjestäneet *Hymis*-liikuntakampanjoita. Lokakuussa 2014 aloitimme uuden kahdeksanviikkoisen hyvinvointivalmennuksen *Uuden elämän alku*, jossa merkittävässä roolissa oli terveellinen ruokavalio ja siihen sitoutuminen päivittäin. Valmennusta vauhdittamaan eri yksiköt järjestivät omia kampanjoita ja kisoja nostamaan ja ylläpitämään motivaatiota elämäntapojen muutoksissa. Vuonna 2015 jatkamme uudella Hymis-kampanjalla mobiilisovelluksineen.

Tommi Suvisalmi, henkilöstöpäällikkö

75 558
asiakasomistajaa

Eepeen asiakasomistajille maksetut Bonukset M€

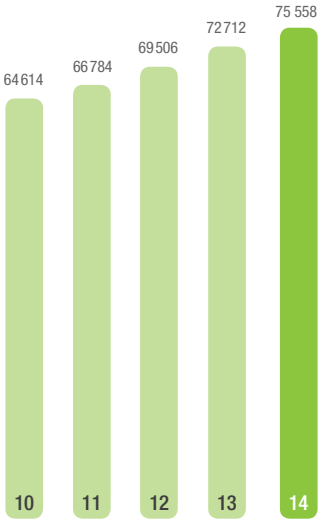

Eepeen asiakasomistajien määrä 2010–2014

Asiakasomistajuus

Eepeen asiakasomistajien määrä oli vuoden 2014 lopussa 75 558 (+2 846). Talouspeitto nousi toimialueen talouksista yli 70 prosenttiin. Bonusmyynnin osuus Eepeen koko myynnistä oli 353,2 miljoonaa euroa eli 63 prosenttia.

Eepee palkitsi asiakasomistajansa keskimäärin 211 eurolla per asiakasomistajatalous (2013: 224 euroa). Asiakasomistajat saivat ostoksistaan 0,2 miljoonaa euroa maksutapaetua. Osuuspääoman korkoa maksettiin yhteensä 1,0 miljoonaa euroa. Asiakasomistajille maksetut Bonukset, 14,4 miljoonaa euroa, pienenivät 65 tuhatta euroa edellisvuodesta (-0,5 %).

S-Pankki

S-Pankki on Suomen ainoa kauppapankki. Sen tuote- ja palveluvalikoiman ytimenä toimivat osuuskauppojen asiakasomistajille suunnatut maksuttomat peruspankkipalvelut. Tuotevalikoima koostuu käyttö- ja säästötileistä, rahastoista ja varainhoidon palveluista, kulutusluotoista ja vakuudellisista lainoista, kansainvälisistä maksukorteista sekä verkkopankista ja mobiilipankista.

Vuoden 2014 lopussa Eepeen lähes 51 000 asiakkaalla oli käytössään S-Etukortti Visa ja S-Pankin pankkitunnukset noin 47 000 asiakkaalla. Yhteensä S-Pankilla oli yli 2,7 miljoonaa asiakasta, kansainvälinen maksukortti yli 1,6 miljoonalla ja pankkitunnukset lähes 1,5 miljoonalla asiakkaalla. Vuoden lopussa S-Pankissa oli talletuksia 4 057,2 miljoonaa euroa ja myönnettyjä luottoja 2 571,1 miljoonaa euroa.

S-Pankki fuusioitui toukokuussa 2014 LähiTapiola Pankin kanssa. S-Pankin omistus jakautuu S-ryhmän ja LähiTapiola-ryhmän kesken osuuksin 75 prosenttia ja 25 prosenttia. Fuusio toi S-Pankin valikoimaan vakuudelliset luotot, kuten asuntolainat. Lisäksi S-Pankin tuotevalikoima laajeni vuoden 2014 aikana S-Asuntorahastolla ja S-Säästövakuutuksella, joka on S-Pankin ja LähiTapiolan yhteinen tuote.

S-Pankin välittämät rahastot ja varainhoidon palvelut tuottaa sen tytäryhtiö FIM. S-Säästörahastojen menestyksen myötä FIMin rahastojen osuudenomistajien määrä ylitti vuoden 2015 alussa 100 000 osuudenomistajan rajan. Vuoden 2014 lopussa FIMin hallinnoitavat varat olivat kokonaisuudessaan 5 506 miljoonaa euroa.

Sidosryhmä-yhteistyö ja sponsorointi

Eepee käytti 2014 yhteensä 652 836 euroa sponsorointiin ja taloudelliseen tukeen. Kulttuuria, urheilua ja yhteiskunnallista toimintaa Eepee tuki 509 284 eurolla. Korkeakouluyhteistyöhön, hyväntekeväisyyteen ja jäsenmaksuihin käytettiin 143 552 euroa.

Eepee osallistuu aktiivisesti alueensa elinvoimaisuuden kehittämiseen. Maakunnan osaamista ja kilpailukykyä vahvistetaan Etelä-Pohjanmaan korkeakouluverkosto Epanetissa, jossa kuuden suomalaisen yliopiston ja korkeakoulun muodostamassa yhteistyöverkostossa kehitetään korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja yritysten välistä uudenlaista tutkimusyhteistyötä. Samalla edistetään verkostomaista työelämän tarpeet huomioivaa maisteri- ja jatkotutkinto-opetusta alueella.

Yhteistyössä maakunnan oppilaitosten kanssa järjestettiin lisäksi harjoittelu- ja työssäoppimispaikkoja, ammattitutkintoon tähtääviä oppisopimuskoulutuksia ja muita yhteisiä, lähinnä nuorten työllisyysmahdollisuuksia parantavia hankkeita. Eepee on 2014–2016 mukana myös Yrityskylä Pohjanmaan toiminnassa. Yrityskylä on peruskoulun kuudesluokkalaisille suunnattu oppimisympäristö, joka tutustuttaa oppilaat oman alueensa työnantajiin. Yrityskylä Pohjanmaassa vierailee joka lukuvuosi noin 5000 koululaista opettajineen.

Eepee tekee yhteistyötä paikallisten lasten ja nuorten liikunta- ja vapaa-ajan harrastustoimintaa järjestävien tahojen kanssa. Vahva panostus hotellitoimintaan on luonut pohjaa seudun kulttuuritapahtumien kehittymiselle. Yhteistyötä tehdään muun muassa Seinäjoen kaupunginteatterin, Vauhtiajojen, Tangomarkkinoiden sekä Ilmajoen Musiikkijuhlien kanssa.

Eepee ja Suomen Punaisen Ristin Länsi-Suomen piiri jatkoivat hyvää yhteistyötään eri muodoissa vuoden 2014 aikana. Yhteistyö on osa valtakunnallista S-ryhmän ja Suomen Punaisen Ristin sopimusta.

Eepeen ympäristönhoidon periaatteet

Eepeen toimialojen ympäristöohjeistuksessa lähtökohtana on, että ympäristöasiat ovat osa liiketoimintaorganisaation jokapäiväistä toimintaa ja kehitystyötä. Ympäristön suojelun ja ympäristöriskien näkökulmat otetaan huomioon kaikessa toiminnassa.

Eepee on investoinut viime vuosina merkittävästi erityisesti omistamiensa liikekiinteistöjen energian säästöön ja säätötekniikkaan osana toimipaikkaverkoston kehittämistä. Uusien yksiköiden investointisuunnittelussa ympäristöasiat otetaan kattavasti huomioon. Jätteiden käsittelyssä ja lajittelussa käytetään kehittynyttä tekniikkaa.

Ympäristövastuullinen toiminta parantaa Eepeen asiakkaiden palvelua sekä liiketoiminnan kustannustehokkuutta.

Vastuullisuusraportointi

Eepeen vuoden 2014 vastuullisuustiedot sisältyvät S-ryhmän huhtikuun 2015 lopussa julkaistavaan vuosikatsaukseen www.vuosikatsaus.s-ryhma.fi. Verkkojulkaisussa kurkistetaan S-ryhmän vastuullisuustyöhön eri toimialoilla vuoden 2014 mittaan tehtyjen linjausten, kehityshankkeiden ja tapahtumien kautta.

Mikä on S-ryhmä?

S-ryhmä on merkittävä suomalainen, osuustoiminnallinen kaupanalan yritysryhmä. Se muodostuu Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnasta (SOK) ja sen tytäryhtiöistä sekä 20 alueosuuskaupasta ja kahdeksasta paikallisosuuskaupasta. Osuuskauppojen jäsenet eli asiakasomistajat omistavat osuuskaupat, jotka puolestaan omistavat keskusliike SOK:n.

S-ryhmän liiketoiminnan tarkoituksena on tuottaa kilpailukykyisiä palveluja ja etuja asiakasomistajille. Ryhmän päämääränä on tarjota asiakasomistajilleen kaikkialla Suomessa monipuoliset palvelut ja laaja toimipaikkaverkosto. Kaiken toiminnan lähtökohtana ovat asiakkaan palvelutarpeet ja arjen helpottaminen hyödyllisten palveluiden ja etujen avulla.

Toiminnan selkärankana ovat arvot:

- Olemme asiakasta varten.
- Kannamme vastuuta ihmisistä ja ympäristöstä.
- Uudistamme jatkuvasti toimintaamme.
- Toimimme tuloksellisesti.

S-ryhmän liiketoiminta

S-ryhmän keskeiset liiketoiminta-alueet ovat marketkauppa, tavaratalo- ja erikoisliikekauppa, rautakauppa, liikennemyymälä- ja polttonestekauppa sekä matkailu- ja ravitsemiskauppa. Lisäksi S-Pankki tarjoaa pankkipalveluja. Prisma, S-market, Sale, ABC, Sokos Hotels ja lukuisat muut suomalaisille tutut ketjut ovat S-ryhmän toimipaikkoja.

Kotimarkkinoiden lisäksi S-ryhmällä on kansainvälistä liiketoimintaa Venäjällä ja Baltian maissa. Prismoja löytyy Venäjän lisäksi Virosta, Latviasta ja Liettuasta. Sokos Hotellit palvelevat sekä Pietarissa että Tallinnassa.

S-ryhmä vuonna 2014

11 182 M€
Vähittäismyynti

9 336 M€
Bonusmyynti

1643
toimipaikkaa

henkilöstöä
40 292
S-ryhmä on Suomen suurin yksityinen työnantaja

2 156 828
asiakasomistajaa
eli noin 40% *suomalaisista*

Eepeen toimialue ja palveluverkosto 1.2.2015

- Prisma
- 27 S-marketia
- 8 Salea
- 4 S-Rautaa
- 8 Agrimarketia
- 10 Multasormea
- 10 ABC-liikennemyymälää
- 19 ABC-automaattiasemaa
- 3 ABC Car Wash -pesuyksikköä
- 2 hotellia
- 11 ravintolaa
- S-Etuhuolto
- Ess Autotalo
- Emotion kauneuden erikoisliike
- Prisma Parturi-Kampaamo

Kartassa ABC-liikennemyymälät erottuvat ABC-automaattiasemista isommalla logolla.

Bonusyhteistyökumppanit Eepeen toimialueella

Osa 2

Hallinto

Edustajisto

EDUSTAJISTON VARSINAISET JÄSENET JÄSENALUEITTAIN 2013–2016

Vuonna 2014 edeustajistossa ovat toimineet:

Jäsenalue n:o 1

Kauhava, Lappajärvi, Lapua, Vöyri (Petterinmäki), Alajärvi, Alavus (Töysä), Kuortane, Soini, Vimpeli, Ähtäri

Elisa Ala-Honkola	myyjä	Kuortane
Raija Autio	maanviljelijä	Kauhava
Kalevi Hauta-aho	aluejohtaja, eläkeläinen	Alavus
Kirsti Hautanen	myyjä	Alajärvi
Katriina Hyvölä	matkailuyrittäjä	Ähtäri
Riitta Koivukoski	metsätalousinsinööri	Vimpeli
Tuija Kotala	agrologi	Lapua
Markus Kurikka	yo-merkonomi	Alavus
Marjo Lagerstedt	myyjä	Kauhava
Virpi Lahtinen	marketpäällikkö	Alajärvi
Antti-Kalle Levijoki	maanviljelijä, insinööri	Alajärvi
Taina Mäkelä	kehitysvammaohjaaja	Soini
Sinikka Mäkikari	sairaanhoitaja	Kauhava
Katja Pasto	myyjä	Alavus
Sirkku Saarenpää	yo-merkonomi	Lapua
Sinikka Syrjälä	yrittäjä	Kauhava

Jäsenalue n:o 2

Ilmajoki ja Seinäjoki

Pirjo-Liisa Aittoniemi	terveyskeskuslääkäri	Seinäjoki
Pirkko Ekoluoma	maatalouslomittaja	Seinäjoki
Sirkku Hietanen	KM, apulaisrehtori	Seinäjoki
Esa Hirvilammi	toimitusjohtaja	Seinäjoki
Kari Homi	maanviljelijä	Seinäjoki
Kaisu Kupari	vahtimestari, emäntä	Seinäjoki
Jarkko Lehtola	järjestelmäarkkitehti	Ilmajoki
Mikael Luotola	marketpäällikkö	Seinäjoki
Anna Mäki-Paavola	matkailuyrittäjä, emäntä	Seinäjoki
Pirjo Nuolikoski	siivooja	Seinäjoki
Seppo Perkiö	taksiautoilija	Seinäjoki
Esa Perttu	talouspäällikkö	Seinäjoki
Ahti Ranto	maanviljelijä	Ilmajoki
Juho Raumanni	työnjohtaja, maanviljelijä	Ilmajoki
Mikko Sihto	tavaratalonjohtaja	Seinäjoki
Sirpa Syrjälä	osastonhoitaja	Seinäjoki
Harry Wallin	kunnallisneuvos, kansanedustaja	Seinäjoki
Teea Vasalampi	marketpäällikkö	Seinäjoki
Ilmari Ylä-Autio	varatuomari	Seinäjoki

Jäsenalue n:o 3

Isojoki, Jalasjärvi, Karijoki, Kauhajoki, Kurikka, Teuva, Närpiö, Kristiinankaupunki, Kaskinen

Ralf Becker	konttoripäällikkö, eläkeläinen	Närpiö
Kaj Erlands	maatalousyrittäjä	Teuva
Johnny Grandell	toimitusjohtaja	Närpiö
Taija Hakola	kotitalousteknikko	Kauhajoki
Kirsti Hirvelä	yrittäjä	Kurikka
Ulla Iisakkala	perhepäivähoitaja	Kristiinankaupunki
Päivi Kasari	maanviljelijä	Jalasjärvi
Jaana Korkeamäki	palvelusihteeri	Teuva
Väinö Kreko	myyjä	Kauhajoki
Hilla Malin	myyjä, eläkeläinen	Isojoki
Juha Markkila	maanviljelijä	Jurva
Päivi Nummijoki	pankkitoimihenkilö	Kauhajoki
Aira Rantanen	marketpäällikkö	Jalasjärvi
Osmo Ristiluoma	toimistosihteeri	Teuva
Päivi Rita-Luopa	työterveyshoitaja	Kurikka

Hallintoneuvosto

Kuvassa Eepeen hallintoneuvoston kokoonpano vuonna 2015

Elina Varamäki, pj.	dosentti, tutkimus- ja innovaatiojohtaja
Taavi Kivipelto, vpj.	insinööri
Jonny Ehrs	yrittäjä, merkonomi
Anne Haapa-aho	lastentarhanopettaja
Jussi Haapoja	maatalousyrittäjä
Sirkku Harju	etuuskäsittelijä, yo-merkonomi
Lasse Hautala	kansanedustaja, agrologi
Aaro Honkola	rahoitusjohtaja, kauppatieteiden maisteri
Anssi Kivistö	optikko
Heikki Lehtinen	maanviljelijä
Mervi Mäenpää	agrologi (AMK)
Tarja Mäkiniemi	maatalousyrittäjä
Sirkka Pakkala	maanviljelijä
Riitta Panula	luokanopettaja
Sirkka Penttilä	sairaanhoitaja
Heikki Perälä	maanviljelijä, diplomi-insinööri
Jukka Reinikka	maatalousyrittäjä, agrologi
Merja Sinkkonen	emäntä
Markku Vanhanen	hallintojohtaja, filosofian maisteri

Henkilöstön edustajat

Timo Muhonen	ABC-palveluvastaava
Jukka Matikainen	marketpäällikkö

Hallintoneuvostoon vuonna 2014 ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Elina Varamäki, pj.	dosentti, tutkimus- ja innovaatiojohtaja
Taavi Kivipelto, vpj.	insinööri
Jonny Ehrs	yrittäjä, merkonomi
Anne Haapa-aho	lastentarhanopettaja
Jussi Haapoja	maatalousyrittäjä
Sirkku Harju	etuuskäsittelijä, yo-merkonomi
Lasse Hautala	kansanedustaja, agrologi
Aaro Honkola	rahoitusjohtaja, kauppatieteiden maisteri
Anssi Kivistö	optikko
Heikki Lehtinen	maanviljelijä
Mervi Mäenpää	agrologi (AMK)
Sirkka Pakkala	maanviljelijä
Riitta Panula	luokanopettaja
Heikki Perälä	maanviljelijä, diplomi-insinööri
Jukka Reinikka	maatalousyrittäjä, agrologi
Riittaliisa Sikkilä	perushoitaja
Merja Sinkkonen	emäntä
Markku Vanhanen	hallintojohtaja, filosofian maisteri
Kyösti Yli-Karjanmaa	maatalousyrittäjä, agrologi

Henkilöstön edustajat:

Kirsi Luotonen	myyntineuvottelija
Jukka Matikainen	marketpäällikkö

Hallitus

Kuvassa Eepeen hallitus 2015

Kimmo Simberg, pj.	toimitusjohtaja, kauppaneuvos
Unto Kangas, vpj	agrologi, talousneuvos
Titta Luoma-Kohtala	hallintotieteiden tohtori, hallintojohtaja
Hannu Riihioja	asianajaja, varatuomari
Markku Saksa	yrittäjä

Vuonna 2014 Eepeen hallitukseen ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kimmo Simberg, pj.	toimitusjohtaja, kauppaneuvos
Unto Kangas, vpj	agrologi, talousneuvos
Titta Luoma-Kohtala	hallintotieteiden tohtori, hallintojohtaja
Jari Palo	kaupallinen johtaja, kauppatieteiden maisteri
Markku Saksa	yrittäjä

Osa 3

Tilinpäätös

1.1.–31.12.2014

Osa 3 / Tilinpäätös

31 Toimintaympäristön ja S-ryhmän kehitys
32 Eepee ja sen eri toimialojen kehitys
33 Investoinnit
Rahoitus
34 Eepeen henkilöstö
Yhteiskuntavastuuraportointi ja riskien arviointi
35 Tilikauden 2014 näkymät
Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä
36 Tuloslaskelma, konserni
Tase, konserni
37 Rahoituslaskelma, konserni
38 Tuloslaskelma, emo-osuuskunta
Tase, emo-osuuskunta
39 Rahoituslaskelma, emo-osuuskunta
40 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
41 Tilinpäätöksen liitetiedot
51 Eepee-konsernin keskeisiä tunnuslukuja
52 Tilinpäätöksen allekirjoitukset
53 Tilintarkastuskertomus

Hallituksen toimintakertomus vuodelta 2014

Toimintaympäristön ja S-ryhmän kehitys

Kaupan yleisen toimintaympäristön kehitys

Suomen talous on pitkäaikaisessa laskussa. Vieläkään ei ole päästy kokonaistuotannossa vuonna 2008 alkanutta finanssikriisiä edeltävälle tasolle. Todellista talouden kasvua ei ole Suomessa juuri nähty kesän 2011 jälkeen.

Vuonna 2014 Suomen talous supistui jo kolmantena peräkkäisenä vuotena. Vienti junnasi paikoillaan, investoinnit vähenivät, teollisuustuotanto laski edelleen ja työllisyys heikkeni. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyys kasvoi. Kotitalouksien ostovoima huononi ja kulutus väheni.

Vähittäiskaupan myynnin määrä aleni kodintekniikkaa ja urheiluvälineitä lukuun ottamatta kaikilla toimialoilla. Kokonaisuutena myynnin määrä laski vuonna 2014 noin prosentin ollen jo toinen perättäinen alenevan myynnin määrän vuosi. Finanssikriisin jälkeen kaupan alan myynnin määrä on kasvanut keskimäärin vain noin puoli prosenttia vuosittain, kun vielä ennen finanssikriisiä 2000 luvun alkuvuosina Suomen vähittäiskaupan myynnin määrä kasvoi keskimäärin neljä prosenttia vuodessa

S-ryhmän kehitys 1.1.–31.12.2014

S-ryhmän muodostavat osuuskaupat ja SOK tytäryhtiöineen. S-ryhmän veroton vähittäismyynti oli vuonna 2014 11 181,6 miljoonaa euroa. Vertailukelpoinen myynti väheni edellisvuoteen verrattuna 0,9 prosenttia.

S-ryhmän vähittäismyynnistä osuuskauppojen osuus oli 10 373,1 miljoonaa euroa eli 92,8 prosenttia. Osuuskauppojen vähittäismyynti laski 0,7 prosenttia edellisestä vuodesta.

S-ryhmässä oli vuoden lopussa 1 643 toimipaikkaa, kun niitä oli 1 642 edellisen vuoden vastaavana ajankohtana. Alueosuuskauppojen lukumäärä oli vuoden 2014 lopussa 20 ja paikallisosuuskauppojen kahdeksan.

S-ryhmän osuuskauppojen asiakasomistajien määrän kasvu jatkui, kun vuoden 2014 aikana niihin liittyi 83 825 uutta jäsentä. Vuoden lopussa osuuskauppojen jäsenten eli asiakasomistajien kokonaismäärä oli 2 156 828. Asiakasomistajille maksettiin Bonusta vuoden aikana yhteensä 361 miljoonaa euroa, joka oli viisi prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

S-ryhmän veroton vähittäismyynti liiketoiminta-alueittain	Milj. €	+/- % ed.v.
Prisma*	3 405,1	0,8
S-market	3 246,2	0,4
Sale ja Alepa	959,2	2,5
Muu marketkauppa	212,5	-13,4
Market-kauppa yhteensä*	7 823,1	0,4
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	1 773,7	-2,3
Tavaratalo- ja erikoisliikekauppa	323,5	-4,6
Matkailu- ja ravitsemiskauppa*	797,9	-2,0
Auto- ja autotarvikekauppa**	301,4	-25,8
Maatalouskauppa	149,7	-6,8
Muut	12,4	11,6
S-ryhmä yhteensä*	**11 181,6**	**-1,4**

*Sisältää lähialueiden (Baltia ja Pietari) vähittäismyynnin.
** Auto- ja autotarvikekaupan vähittäismyynnin vähennys johtuu vuonna 2013 toteutuneesta SOK Autokauppa Oy:n liiketoiminnan myynnistä/lopettamisesta. Vertailukelpoinen auto- ja autotarvikekaupan vähittäismyynti kasvoi 2,5 prosenttia.

Vuoden 2014 lopussa S-Pankilla oli yli 2,7 miljoonaa asiakasta. S-Pankin kansainvälinen maksukortti löytyi vuoden lopussa yli 1,6 miljoonan asiakkaan lompakosta ja sähköisten palveluiden käytön mahdollistavat pankkitunnukset oli lähes 1,5 miljoonalla asiakkaalla.

S-Pankin talletuskanta oli vuoden päättyessä 4 058 miljoonaa euroa. Antolainauskanta puolestaan oli 2 571 miljoonaa euroa. Otto- ja antolainauksen voimakas kasvu johtui pääasiassa fuusiosta.

S-ryhmän henkilöstömäärä oli 40 292, missä oli vähennystä edellisestä vuodesta 1 492 henkilöä. Osuuskauppojen henkilömäärä oli 31 424 ja SOK-yhtymän 8 868.

S-ryhmän investoinnit olivat 526 miljoonaa euroa, kun ne vuotta aikaisemmin olivat 573 miljoonaa euroa.

S-ryhmän yhteenlaskettu konsolidoimaton tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja oli 274 miljoonaa euroa voitollinen, kun tulos edellisenä vuonna oli 226 miljoonaa euroa. Osuuskauppojen yhteenlaskettu tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja oli 232 miljoonaa euroa, kun se edellisenä vuonna oli 231 miljoonaa euroa. SOK-yhtymän tulos ennen veroja (IFRS) oli 42 miljoonaa euroa voitollinen. Tulos parani 48 miljoonaa euroa vuoteen 2013 verrattuna.

Eepeen ja sen eri toimialojen kehitys

Eepeen myynnin kehitys

Eepeen kokonaismyynti 2014 oli 560,4 miljoonaa euroa, mikä oli 5,2 miljoonaa euroa eli 0,9 % edellisvuotta pienempi.

Asiakasomistajuustunnusluvut

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan asiakasomistajia oli vuoden 2014 lopussa 75 558, määrä lisääntyi vuoden aikana lähes kolmellatuhannella henkilöllä. Talouspeittomme toimialueellamme nousi yli 70 prosenttiin. Bonusmyynti asiakasomistajille oli 353,2 miljoonaa euroa.

Eepee palkitsi asiakasomistajansa keskimäärin 211 eurolla per asiakasomistajatalous. Asiakasomistajat kerryttivät itselleen Bonusta 14,4 miljoonaa euroa ja maksutapaetua 0,2 miljoonaa euroa. Lisäksi heille maksettiin osuuspääoman korkoa 1,0 miljoonaa euroa.

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupalla on vain yksi osuuslaji. Osuuksiin ei liity erityisehtoja.

Osuudet jakautuivat osuuslajeittain seuraavasti:

	2014	2013
Osuudet/	75 558 kpl	72 712 kpl
Osuuspääoma	7 426 431,96 €	7 112 517,86 €

Osuuspääoma koostuu jäsenten maksamista osuusmaksujen yhteenlasketusta määrästä Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppaan.

Tilikauden aikana on palautettu osuuskunnan sääntöjen mukaisesti eronneille tai erotetuille jäsenille heidän maksamansa osuusmaksut välittömästi. Palautettujen osuusmaksujen lukumäärä oli 1640 kpl ja osuus kaikista osuuksista 2,2 prosenttia tilikauden lopun osuuksien määrästä. Osuudesta maksettu vastike vastaa jäsenen eroamishetkellä kertynyttä osuusmaksua, joka täyteen maksaneilla jäsenillä on 100 euroa. Palautettujen osuusmaksujen yhteismäärä oli 137 684,28 euroa.

Asiakasomistajien kokonaislukumäärä 31.12.2014 oli 75 558, jossa kasvua edellisvuoteen oli 3,9 prosenttia.

Marketkauppa

Marketkaupan myynti 2014 oli 322,6 miljoonaa euroa, joka oli 1,8 miljoonaa euroa eli 0,6 % edellisvuotta pienempi. Myynnin lasku johtui Alajärven ABC-mittarikentän myynnin siirtymisestä liikennemyymälätoimialalle loppuvuodesta 2013. Päivittäistavarakaupan myynnin kasvu oli +0,6 %. Litra- ja kilokasvu oli +1,7 %. Euromääräistä myynnin kasvua hidasti Eepeen tekemä merkittävä ruoan hintojen lasku alkuvuodesta 2014. Päivittäistavarakauppa ry:n myyntilukuihin peilaten Eepee arvioi markkinaosuutensa pt-kaupassa säilyneen ennallaan. Käyttötavarakaupassa Eepeen myynnin kehitys oli -1,3 % ylittäen valtakunnalliset kehitysluvut.

Eepeen marketkaupan verkostossa oli vuoden 2014 lopussa 1 Prisma, 27 S-marketia, 8 Salea ja 1 Emotion.

Liikennemyymäläkauppa

Liikennemyymälöiden 89,0 miljoonan euron myynnissä kasvua edelliseen vuoteen oli 4,0 %. Polttonesteiden valtakunnalliset volyymikehitykset liikennepolttonesteissä olivat bensiinissä -2 % ja dieselissä -0,3 %. Eepeen volyymikehitykset olivat molemmissa polttonestelaaduissa valtakunnallista kehitystä hiukan paremmat. ABC- yksiköiden marketkaupan kasvu oli 4,6 % ja ABC-Ravintoloiden ja nopean syömisen yhteenlaskettu kasvu 5,7 %. Liikennemyymälöiden sisäkaupan osalta vertailukelpoinen myynti oli verkostolisäys huomioiden lähes edellisen vuoden tasolla.

Eepeen liikennemyymälä- ja polttonestekaupan verkostossa oli vuoden 2014 lopussa 11 ABC-liikennemyymälää, 20 ABC-automaattiasemaa ja kolme ABC Car Wash -pesuyksikköä.

Matkailu- ja ravitsemiskauppa

Matkailu- ja ravitsemiskaupan myynti oli 22,3 miljoonaa euroa, jossa oli kasvua edelliseen vuoteen 2,2 %. Majoitusmyynti kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 7,2 %. Ravintolakauppa kasvoi 0,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2014 aikana markkinaosuutemme arvioidaan hieman kehittyneen edellisestä vuodesta.

Eepeen matkailu- ja ravitsemiskaupan verkostoon kuuluivat vuoden 2014 lopussa hotellit Sokos Hotel Lakeus ja Sokos Hotel Vaakuna sekä kymmenen ravintolaa.

Maatalous- ja rautakauppa

Maatalous-rautakaupan myynti oli 115,7 miljoonaa euroa, mikä on 5,8 % edellisvuotta pienempi. Rauta-puutarhakaupan myynnin kasvu oli 7,5 %. Maatalouden tuotantopanosten kauppa laski 11,3 % ja viljakaupan myynti kasvoi 4 %. Maatalouskaupassa suurimpia syitä myynnin laskuun oli muun muassa öljyn ja rehujen alentunut hintataso. Myös viljan hinta alentui edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvinviljelytilojen tuotantopanosten hankintoja siirtyi keväälle 2015 johtuen alentuneista tuottajahinnoista. Rauta-puutarhakaupassa myynnin kehitys toimialalla oli merkittävästi parempi kuin alan valtakunnallinen kehitys ja markkina-asemamme vahvistui edelleen.

Eepeen maatalous- ja rautakaupan verkostossa oli vuoden 2014 lopussa 8 Agrimarkettia, 10 Multasormi-myymälää ja neljä S-Rautaa.

Autokauppa

Autokaupan myynti oli 9,0 miljoonaa euroa, mikä on edellisvuotta 3,1 % pienempi. Uusien autojen kauppa parani edelliseen vuoteen verrattuna ja kasvu ylitti markkinakasvun. Vaihtoautokaupassa myytyjen autojen kappalemäärä laski hieman verrattuna edelliseen vuoteen. Jälkimarkkinointi jäi edellisen vuoden myynnistä 9,5 %. Tähän vaikutti Kauhajoen S-Etuhuollon siirtyminen Suupohjan Varaosa ja Huollon omistukseen tammikuussa 2014. Seinäjoen jälkimarkkinointi kehittyi hyvin verrattuna edelliseen vuoteen.

Konsernirakenne ja sen muutokset

Eepee-konsernin tuloslaskelmaan ja taseeseen on tilinpäätöksessä yhdistetty emo-osuuskunta Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan ja tytäryhtiö Eepee-Kiinteistöt Oy (100 prosenttia).

Osuuskaupan ja sen tytäryhtiön tilikautena on kalenterivuosi.

Eepee-Kiinteistöt Oy on Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan kokonaisuudessaan omistama tytäryhtiö, joka aloitti varsinaisen liiketoimintansa 1.11.2009. Yhtiön toimialana on Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan liiketoimintaa palveleva investointitoiminta.

Eepee-Kiinteistöt Oy:n taseessa 31.12.2014 osakepääoma on 0,1 miljoonaa euroa ja sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto on 83,4 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 83,4 miljoonaa euroa).

Tuloskehitys vuonna 2014

Eepee-konsernin liikevaihto ja tulos

Eepee-konsernin liikevaihto oli 458,6 miljoonaa euroa, mikä oli 3,9 miljoonaa euroa edellistä vuotta pienempi.

Liiketoiminnan kiinteät kulut (72,2 miljoonaa euroa) olivat liikevaihdosta laskettuina 15,7 prosenttia (edellisvuonna 15,9 prosenttia). Suunnitelmapoistot ja nettorahoituskulut, yhteenlaskettuina 11,2 miljoonaa euroa olivat edellisvuotta 0,6 miljoonaa euroa suuremmat. Liiketoiminnan tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja oli 9,0 miljoonaa euroa (2,0 prosenttia liikevaihdosta) sen oltua edellisvuonna 6,6 miljoonaa euroa (1,4 prosenttia). Välittömät verot 1,9 miljoonaa euroa on laskettu suoriteperusteisesti emo-osuuskaupan ja tytäryhtiön tilikauden tuloksista sisältäen laskennallisen verovelan (0,1 miljoonaa euroa) lisäyksen. Konsernituloslaskelmassa tilikauden ylijäämä verojen jälkeen oli 7,1 miljoonaa euroa.

Kun tilinpäätöstä tarkastellaan tunnuslukujen avulla, tulosta voidaan pitää tyydyttävänä. Liiketoiminnan tulos oli 2,0 prosenttia liikevaihdosta. Oman pääoman tuotto oli 6,4 prosenttia (edellisenä vuonna 5,3 prosenttia) ja sijoitetun pääoman tuotto 6,2 prosenttia (4,8 prosenttia).

Toimialojen liikevaihto ja liiketulos

Alla olevassa taulukossa esitetyt toimialojen liiketulokset on laskettu Eepee-konsernin sisäisillä palveluveloituksilla sekä tytäryhtiön, Eepee-Kiinteistöt Oy:n, veloittamilla liiketilojen hoito- ja pääomavuokrilla. Lakisääteiset henkilösivukulut on kohdistettu toimialoille kiinteällä prosentilla.

	Liikevaihto M€	Osuus % Eepeen liike-vaihdosta	Muutos ind. ed.v.	Liiketulos M€	Muut ed.v. M€
Marketkauppa	264,6	58	99,6	8,8	0,2
Liikennemyymäläkauppa	71,2	16	104,1	-0,2	-0,5
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	18,8	4	102,6	0,1	0,3
Maatalous- ja rautakauppa	95,4	21	94,4	-0,2	1,2
Autokauppa	7,2	1	97,1	-0,2	0,1

Investoinnit

Konsernin käyttöomaisuusinvestoinnit olivat tilikaudella 8,0 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 17,3 miljoonaa euroa).

Eepee jatkoi 2014 strategiansa mukaisesti vahvaa panostusta kotimaakuntaansa. Vuoden mittavin kohde oli uusi S-market Kuortane, joka avattiin 14. marraskuuta. Tammikuussa valmistui Original Sokos Hotel Lakeuden huoneuudistuksen toinen vaihe. Lisäksi uudistettiin Sale Lapua ja Sale Lapväärtti, Alavuden Agrimarket muutti uusiin tiloihin ja Kivistön ABC-automaattiasema laajennettiin kaksijalkaiseksi mittarikentäksi.

S-ryhmän perustaman S-Voima Oy:n pääomitukseen Eepee on sijoittanut varoja energian hankintaan sekä tuulivoiman rakentamiseen omistusosuuttaan vastaavan summan, 0,2 miljoonaa euroa. SOK:n osuuspääoman lisäyksenä maksettiin 0,1 miljoonaa euroa.

Rahoitus

Eepee-konsernin rahoitusasema ja maksuvalmius ovat olleet hyvät koko vuoden 2014 ajan. Lainat rahoituslaitoksilta olivat tilinpäätöksessä 47,8 miljoonaa euroa (edellisvuonna 58,5 miljoonaa euroa). Eepee on suojannut korkoriskejään pitkäaikaisilla koronvaihtosopimuksilla, joiden käyvät arvot on ilmoitettu liitetiedoissa.

Likvidit rahavarat olivat tilinpäätöksessä 6,0 miljoonaa euroa (edellisvuonna 4,8 miljoonaa euroa). Liikevaihtoon suhteutettuna korollisten nettovelkojen määrä oli siten 16,0 prosenttia liikevaihdosta (edellisvuonna 18,1 prosenttia). Gearing-tunnusluku oli 36,8 prosenttia, kun se edellisvuonna oli 50,0 prosenttia (= korolliset nettovelat /oma pääoma %).

Nettorahoituskulut ovat pienentyneet edellisvuodesta 0,2 miljoonaa euroa ja olivat 0,4 miljoonaa euroa eli 0,09 prosenttia liikevaihdosta (edellisenä vuonna 0,14 prosenttia). Rahoituskulujen ryhmässä on tilinpäätöksessä käsitelty 0,6 miljoonaa euroa osakkeiden arvonalentumisia.

Omavaraisuusaste oli 56,1 prosenttia, kun se oli edellisvuonna 52,0 prosenttia.

Eepeen henkilöstö

Eepeen henkilöstön määrä

Vuoden vaihtuessa eepeeläisten lukumäärä oli 1312 henkilöä, missä on vähennystä 24 henkilöä. Henkilöstön lukumäärät ja osuudet prosentteina on esitetty alla olevassa taulukossa toimialoittain tilanteesta 31.12.2014.

	Lukumäärä	% kaikista	Muutos kpl
Marketkauppa	737	56,2	-11
Liikennemyymälä- ja polttonestekauppa	238	18,2	-6
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	206	15,7	+5
Maatalous- ja rautakauppa	94	7,1	-8
Auto- ja autotarvikekauppa	18	1,4	-4
Muut yhteensä	19	1,4	0
Kaikki yhteensä	1312	100 %	-24

Työsuhteet ja sukupuolijakauma

Henkilöstöstä naisia oli 79,4 prosenttia (1 042) ja miehiä 20,6 prosenttia (270). Kokonaismäärästä vakituisessa työsuhteessa oli 962 henkilöä (73 prosenttia). Vakituisista työsuhteista kokoaikaisia oli 38 prosenttia.

Vuonna 2014 kesä- ja sesonkikausina Eepee työllisti yli 533 kausityöntekijää sekä 194 kesäharjoittelijaa.

Maksetut palkat

Eepee-konsernin suoriteperusteiset palkat vuonna 2014 olivat 31,3 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 30,6 miljoonaa euroa ja vuonna 2012 30,2 miljoonaa euroa).

Yhteiskuntavastuu-raportointi ja riskien arviointi

Vastuullisuusraportointi

Eepeen vastuullisuustiedot vuodelta 2014 sisältyvät S-ryhmän loppukeväällä 2015 julkaistavaan vastuullisuusraporttiin (www.s-kanava.fi - S-ryhmä - Vastuullisuus). Raportissa käsitellään S-ryhmän sosiaalista, taloudellista ja ympäristövastuuta vuonna 2014.

Riskien arviointi ja hallintakeinot

Eepeessä nähdään turvallisuuteen ja liiketoiminnan jatkuvuuteen liittyvien asioiden jatkuva arviointi tärkeänä kilpailutekijänä. Riskien arviointi on hallituksen valvonnassa integroitu osaksi päätöksentekojärjestelmää ja johtamisprosessia. Eepeen uudessa, vuoteen 2019 ulottuvassa strategiassa on kartoitettu laajasti liiketoimintaa uhkaavia riskejä. Strategiajaksolla ei ole tunnistettu merkittäviä liiketoimintaa uhkaavia tekijöitä. Keskeiset taloudellista asemaa kuvaavat vuoden 2014 tunnusluvut on esitetty tunnuslukutaulukossa tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Eepeen liiketoimintaan ja omaisuuteen kohdistuvia riskejä vastaan on suojauduttu vakuutuksin. Eepee-konsernin vakuutusturva käsittää lakisääteiset henkilövakuutukset, käyttö- ja vaihto-omaisuuden vakuutukset sekä liiketoiminnan vastuuvakuutukset. Riskejä pyritään tunnistamaan ja ennaltaehkäisemään mm. vakuutusyhtiön tekemillä auditoinneilla, erilaisten riskikartoitusmenetelmien avulla, tarkalla raportoinnilla ja toiminnan jatkuvalla kehittämisellä.

Eepee-konsernin kiinteistöliiketoiminnan riskit ovat suoraan riippuvaisia Eepeen liiketoiminnan menestyksestä ja siihen liittyvistä riskeistä. Konsernilla on maa-alueiden hankintaan liittyviä osto- ja rakentamisvelvoitteita, joiden vaikutus tulokseen ja taloudelliseen asemaan on kuitenkin vähäinen.

Voimassaolevien säännösten mukaisesta rakennuttajalle kuuluvasta velvoitteesta hoitaa turvallisuuteen ja työmaiden valvontaan liittyvä riskien arviointi sekä turvallisuutta parantavien toimenpiteiden toteuttamisesta vastaa Eepeen nimeämä valvoja. Hän toimii rakennusvalvonnan tarkoittamana työturvallisuudesta vastaavana henkilönä Eepeen rakennuskohteissa.

Ympäristöriskit

Eepee ottaa kaikessa toiminnassaan huomioon ympäristöriskien ja ympäristönsuojelun näkökulmat. Ympäristövastuullinen toiminta parantaa Eepeen asiakkaiden palvelua sekä liiketoiminnan kustannustehokkuutta.

Toimialojen ympäristöohjeistuksessa lähtökohtana on, että ympäristöasiat ovat osa liiketoimintaorganisaation, Eepeen henkilöstön, jokapäiväistä toimintaa ja kehitystyötä. S-ryhmän liiketoiminnan ketjuohjausten riskien arvioinnin ohjeistus painottuu Eepeessä toimialoittain eri asioihin. Esimerkkeinä voidaan todeta polttonestekaupan ja rauta-maatalousvarikekaupan vaarallisten aineiden säilytyksestä sekä

myyntilaitteista annettu erityisohjeistus. Toisaalta tietoturvallisuuteen liittyvä ohjeistus sekä asiakkaiden ja henkilöstön henkilöturvallisuuteen liittyvä ohjeistus koskee kaikkia toimialoja.

Uusien yksiköiden investointisuunnittelussa ympäristöasiat otetaan kattavasti huomioon. Osana toimipaikkaverkoston kehittämistä Eepee on investoinut merkittävästi viime vuosina erityisesti omistamiensa liikekiinteistöjen energian säästöön ja säätötekniikkaan. Jätteiden käsittelyssä ja lajittelussa käytetään kehittynyttä tekniikkaa.

Tilikauden 2015 näkymät

Eepeen hallitus on hyväksynyt vuodelle 2015 toimintasuunnitelman, jossa tavoitteena on 9 miljoonan euron toiminnan tulos ja investointien toteuttaminen tulorahoituksen sallimissa puitteissa.

Finanssikriisistä alkaneet talouden laihat vuodet jatkunevat Suomessa myös lähivuosina. Ennustelaitokset ovat alentaneet lähivuosien kasvuarvioita, koska kotimainen kulutus jatkunee laimeana. Suomen talous kasvanee lähivuosina erittäin heikosti suhteessa euroalueeseen ja tärkeimpiin kilpailijamaihin.

On epävarmaa, kasvaako Suomen talous ollenkaan vuonna 2015. Vaikka Venäjän talouden kasvaneet ongelmat vähentävät Suomen vientiä itänaapuriin, niin öljyn hinnan halpeneminen ja maailmantalouden odotettu elpyminen kasvattaa vientiä muihin maihin. Tämä tapahtunee kuitenkin hitaasti eikä elpyvä vienti yksin käännä Suomen taloutta selkeästi parempaan suuntaan, jos yksityinen kulutus polkee paikallaan.

Vähittäiskaupan myyntiodotukset ja luottamusindikaattori romahtivat loppuvuodesta 2014 historiansa alimmalle tasolle. Myynnin kehityksen nähdään jatkuvan heikkona ainakin alkuvuoden 2015. Myös kuluttajien luottamus Suomen ja oman talouden tilanteen paranemiseen on ollut pitkään alhainen. Kulutuksen ja työn kasvava verorasite, matalat palkankorotukset ja huononeva työllisyys alentavat kotitalouksien reaalista ostovoimaa edelleen. Kotimaisen ostovoiman kehitys pysynee heikkona. Kotimarkkinoiden ennustetaan pääsevän vihdoin pieneen nousuun vasta vuonna 2016.

Hallituksen ehdotus ylijäämän käyttämisestä

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan jakokelpoinen ylijäämä on yhteensä 84 015 450,68 euroa.

Osuuskunnan taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Osuuskunnan maksuvalmius on hyvä, eikä alla ehdotettu tilikauden ylijäämän jako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan osuuskunnan maksukykyä.

Hallitus ehdottaa, että osuuskunnan tilikauden 2014 ylijäämästä 6 856 233,30 euroa

- siirretään vararahastoon osuuskunnan sääntöjen 27 §:n 1. mom. mukaisesti vähintään kymmenen prosenttia eli siirto on 685 624,00 euroa,
- täyteen maksetuille osuusmaksuille maksetaan vuodelta 2014 korkoa 20 euroa osuudelta eli yhteensä 1 463 080 euroa ja että
- loput tilikauden ylijäämästä siirretään edellisten tilikausien ylijäämään

Tasekirja

EEPEE-KONSERNI

TULOSLASKELMA		1.1.2014–31.12.2014		1.1.2013–31.12.2013
Liikevaihto		458 556 921,02		462 412 994,03
Liiketoiminnan muut tuotot		821 270,73		56 404,38
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	364 916 197,18		370 565 402,87	
Ulkopuoliset palvelut	2 082 807,41	366 999 004,59	2 014 665,23	372 580 068,10
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	31 318 412,52		30 586 706,06	
Henkilösivukulut	7 297 248,92	38 615 661,44	7 362 392,89	37 949 098,95
Poistot ja arvonalentumiset		10 178 233,94		9 993 149,26
Liiketoiminnan muut kulut				
Toimitilavuokrat	2 404 620,14		2 444 892,50	
Muut kulut	31 171 967,15	33 576 587,29	32 287 141,60	34 732 034,10
Liikeylijäämä		10 008 704,49		7 215 048,00
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)		-1 013 369,35		-627 303,81
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		8 995 335,14		6 587 744,19
Tuloverot (+/-)		-1 904 183,23		-1 006 827,69
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ		**7 091 151,91**		**5 580 916,50**

TASE VASTAAVAA		31.12.2014		31.12.2013
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	2 898 435,94		1 952 881,15	
Aineelliset hyödykkeet	131 668 509,41		135 926 040,46	
Osakkuusyritysosakkeet	487,74		487,74	
Muut sijoitukset	18 616 735,78	153 184 168,87	19 049 151,39	156 928 560,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	33 848 714,75		34 371 878,99	
Lyhytaikaiset saamiset	12 603 007,52		13 680 410,48	
Rahat ja pankkisaamiset	5 967 120,58	52 418 842,85	4 825 478,45	52 877 767,92
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**205 603 011,72**		**209 806 328,66**

VASTATTAVAA		31.12.2014		31.12.2013
OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma	7 426 431,96		7 112 517,86	
Vararahasto	9 096 805,00		8 683 485,00	
Edellisten tilikausien ylijäämä	90 155 616,87		86 029 875,37	
Tilikauden ylijäämä	7 091 151,91	113 770 005,74	5 580 916,50	107 406 794,73
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma	37 897 464,77		46 534 059,59	
Laskennallinen verovelka	2 703 767,52		2 643 649,68	
Lyhytaikainen vieras pääoma	51 231 773,69	91 833 005,98	53 221 824,66	102 399 533,93
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**205 603 011,72**		**209 806 328,66**

EEPEE-KONSERNI
RAHOITUSLASKELMA

t€

LIIKETOIMINTA	**Viite**	**1.1.-31.12.2014**	**1.1.-31.12.2013**
Liikeylijäämä		10 009	7 215
Oikaisut liikeylijäämään	(1)	9 488	9 955
Käyttöpääoman muutos	(2)	31	-643
Liiketoiminnan rahavirta ennen rah.eriä ja veroja		**19 528**	**16 526**
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-986	-1 952
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		714	1 501
Maksetut tuloverot		-491	-1 436
Rahavirta ennen satunnaisia eriä		**18 766**	**14 638**
Liiketoiminnan rahavirta		**18 766**	**14 638**
INVESTOINNIT			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-7 464	-15 941
Investoinnit muihin osakkeisiin		-343	-918
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		1 705	49
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		-240	-480
Saadut korot investoinneista		39	20
Saadut osingot investoinneista		70	110
Investointien rahavirta		**-6 232**	**-17 159**
RAHOITUS			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	16 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-10 664	-11 217
Lyhytaikaisten lainojen lisäys(+)/vähennys(-)		0	-7 000
Osuuspääoman ja lisäosuuspo:n lisäys (+)/vähennys(-)		314	323
Maksetut osuuspääoman korot		-1 042	-1 319
Rahoituksen rahavirta		**-11 392**	**-3 214**
Rahavarojen muutos, lisäys (+) vähennys (-)		**1 142**	**-5 735**
Rahavarat tilikauden alussa		**4 825**	**10 560**
Rahavarat tilikauden lopussa		**5 967**	**4 825**
Oikaisut liikeylijäämään	(1)		
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-690	-38
Poistot ja arvonalentumiset		10 178	9 993
		9 488	9 955
Käyttöpääoman muutos	(2)		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		182	2 406
Vaihto-omaisuuden muutos		523	-758
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		-673	-2 291
		31	-643

Rahoituslaskelma on laadittu Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 30.11.2007 mukaista epäsuoraa rahoituslaskelmamuotoa soveltaen.

ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSKAUPPA

TULOSLASKELMA		1.1. - 31.12.2014		1.1. - 31.12.2013
Liikevaihto		457 416 004,85		461 393 053,32
Liiketoiminnan muut tuotot		808 824,22		12 909,96
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	364 916 197,18		370 565 402,87	
Ulkopuoliset palvelut	2 082 807,41	366 999 004,59	2 013 922,28	372 579 325,15
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	31 174 138,32		30 441 180,73	
Henkilösivukulut	7 239 565,12	38 413 703,44	7 304 610,58	37 745 791,31
Poistot ja arvonalentumiset		100 640,12		168 097,06
Liiketoiminnan muut kulut				
Toimitilavuokrat	19 779 887,29		19 619 941,12	
Muut kulut	26 332 929,29	46 112 816,58	27 241 641,59	46 861 582,71
Liikeylijäämä		6 598 664,34		4 051 167,05
Rahoitustuotot ja -kulut (+/-)		-26 032,03		286 857,41
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä		6 572 632,31		4 338 024,46
Satunnaiset erät		2 125 000,00		1 056 000,00
Ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		8 697 632,31		5 394 024,46
Tilinpäätössiirrot (+/-)		2 666,38		70 986,82
Tuloverot (+/-)		-1 844 065,39		-1 331 828,62
Tilikauden ylijäämä		**6 856 233,30**		**4 133 182,66**

TASE VASTAAVAA		31.12.2014		31.12.2013
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet	1 334 246,90		98 415,21	
Aineelliset hyödykkeet	178 302,86		210 488,17	
Osuudet saman konsernin yrityksissä	83 524 861,53		83 524 861,53	
Saamiset saman korsernin yrityksiltä	18 251 220,54		18 251 220,54	
Muut sijoitukset	18 579 581,70	121 868 213,53	19 011 997,31	121 096 982,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Vaihto-omaisuus	33 848 714,75		34 371 878,99	
Lyhytaikaiset saamiset	27 575 222,96		33 520 529,36	
Rahat ja pankkisaamiset	5 949 260,71	67 373 198,42	4 815 422,37	72 707 830,72
VASTAAVAA YHTEENSÄ		**189 241 411,95**		**193 804 813,48**

VASTATTAVAA		31.12.2014		31.12.2013
OMA PÄÄOMA				
Osuuspääoma	7 426 431,96		7 112 517,86	
Vararahasto	9 096 805,00		8 683 485,00	
Edellisten tilikausien ylijäämä	77 982 525,66		75 304 518,00	
Tilikauden ylijäämä	6 856 233,30	101 361 995,92	4 133 182,66	95 233 703,52
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ		32 457,11		35 123,49
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma	37 881 318,89		46 518 503,71	
Lyhytaikainen vieras pääoma	49 965 640,03	87 846 958,92	52 017 482,76	98 535 986,47
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		**189 241 411,95**		**193 804 813,48**

ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSKAUPPA
RAHOITUSLASKELMA

t€	Viite	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013
LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA			
Liikevoitto		6 599	4 051
Oikaisut liikevoittoon	(1)	-89	168
Käyttöpääoman muutos	(2)	-699	-10 252
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		**5 811**	**-6 033**
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		6 880	0
Lyhytaikaisten sijoitusten muutos		-603	0
Maksetut korot ja muut rahoituskulut		-1 237	-1 354
Saadut korot ja muut rahoitustuotot		1 070	1 097
Maksetut tuloverot		-491	-1 332
Rahavirta ennen satunnaisia eriä		**11 430**	**-7 621**
Liiketoiminnan rahavirta		**11 430**	**-7 621**
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-1 312	-9
Investoinnit osakkeisiin		-343	-918
Myönnetyt lainat		-720	0
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		23	0
Luovutustulot osakkeista		1 190	0
Lainasaamisten takaisinmaksut		480	4 563
Saadut korot investoinneista		631	698
Saadut osingot investoinneista		70	110
Muiden pitkäaikaisten sijoitusten muutos		0	-480
Investointien rahavirta		**20**	**3 964**
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
Pitkäaikaisten lainojen nostot		0	16 000
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut		-10 644	-11 177
Lyhytaikaisten lainojen nostot		0	0
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut		0	-7 000
Osuuspääoman lisäys (+) / vähennys (-)		314	329
Maksetut osuuspääoman korot		-1 042	-1 319
Saadut/annetut konserniavustukset		1 056	1 090
Rahoituksen rahavirta		**-10 316**	**-2 078**
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)		**1 134**	**-5 734**
Rahavarat tilikauden alussa		**4 815**	**10 550**
Rahavarat tilikauden lopussa		**5 949**	**4 815**
Oikaisut liikevoittoon			
Pysyvien vastaavien myyntivoitot (-) ja tappiot (+)		-793	0
Poistot ja arvonalentumiset	(1)	704	168
		-89	168
Käyttöpääoman muutos	(2)		
Lyhytaikaisten liikesaamisten muutos		-469	-7 163
Vaihto-omaisuuden muutos		523	-758
Lyhytaikaisten korottomien velkojen muutos		-753	-2 331
		-699	-10 252

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konserniyritykset

Eepee-konserniin on konsernitilinpäätöksessä yhdistelty emo-osuuskunta Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan lisäksi Eepeen sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö Eepee-Kiinteistöt Oy. Konsernilaskennassa yhdisteltäviä osakkuusyhtiöitä Eepee-konsernissa ei ole.

2. Eliminoinnit

Konsernin sisäinen osakeomistus on tilinpäätöksessä eliminoitu hankintamenomenetelmän mukaan, jolloin tytäryhtiöosakkeiden hankintameno on eliminoitu tytäryhtiöiden hankintahetken omia pääomia vastaan.

Sulautuneiden tytäryhtiöiden keskinäisen osakeomistuksen eliminoinneissa syntyneet konserniaktiivat on Kiinteistö Oy Seinäjoen Hotellin osalta kohdistettu maa-alueeseen ja rakennukseen sekä Kiinteistö Oy Seinäjoen Prismakeskuksen osalta maa-alueeseen. Näitä kohdistuksia jatketaan sulautumisten jälkeen. Kiinteistö Oy Seinäjoen Hotellin rakennukseen kohdistettu osa poistetaan tasapoistoina 35 vuoden aikana.

Muiden tytäryhtiöiden eliminoinneissa syntyneet erot on käsitelty yhtenä eränä konsernireserveinä ja konserniliikearvoina. Ne on poistettu tai tuloutettu jo edellisinä tilivuosina.

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on eliminoitu konsernin sisäiset tuotot ja kulut, käyttöomaisuuden sisäiset myyntivoitot sekä keskinäiset saamiset ja velat.

3. Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on taseessa arvostettu muuttuvien menojen mukaiseen hankintamenoon vähennettynä vuosittain kirjanpidossa tehdyillä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaisten poistojen ja kirjattujen poistojen erotus esitetään konsernin yritysten tuloslaskelmissa tilinpäätössiirtoina. Taseessa mainittujen poistojen kertynyt erotus esitetään konsernin yritysten taseissa yhtenä eränä tilinpäätössiirtojen kertymässä.

Suunnitelman mukaiset poistot perustuvat aineettoman ja aineellisen hyödykkeen alkuperäiseen hankintamenoon ja arvioituun taloudelliseen pitoaikaan. Pysyvien vastaavien tasearvoihin ei sisälly arvonkorotuksia. Poistot on laskettu kohteen käyttöönottoa seuraavaan kuukauden alusta.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Rakennukset	20–40 vuotta
Kevyet rakennukset ja rakennelmat	5–10 vuotta
Rakennusten koneet ja laitteet	10 vuotta
Hotelli- ja konttorikalusto	8 vuotta
Myymälä- ja varastokalusto	6 vuotta
Liikearvo	5 vuotta
Moottoriajoneuvot ja ATK-kalusto	5 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet ja aineettomat oikeudet sekä muut pitkävaikutteiset menot verolakien sallimissa puitteissa.

4. Leasingmaksut

Leasingrahoituksen maksut on käsitelty tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin sisältyvinä kalusto- ja tarvikekuluina.

5. Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on kirjattu FIFO-periaatteella välittömään hankintahintaan tai jälleenhankintahintaan tai tätä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaan. Käytettyjen tavaroiden (autot ja maatalouskaupan vaihtokoneet) arvonlisäverokäsittelyssä on käytetty ns. yksinkertaista laskennallista marginaaliveromenettelyä.

6. Saamiset, rahoitusvarat ja velat

Saamiset, rahoitusvarat ja velat on arvostettu Kirjanpitolain 5. luvun 2 § mukaisesti. Ulkomaan rahan määräisiä saamisia ja velkoja Eepee-konsernissa ei ole.

7. Laskennalliset verot

Eepee-konserniin liittyvät laskennalliset verot on kirjattu alla kerrottujen periaatteiden ja kirjanpitolautakunnan yleisohjeen 12.9.2006 mukaisesti. Varovaisuuden periaatteen mukaisesti konsernitaseeseen sisältyy laskennallinen verovelka kokonaisuudessaan. Laskennallista verosaamista konsernissa ei ole. Laskennallinen verovelka on laskettu käyttäen vahvistettua 20,0 prosentin (edellinen tilikausi 20,0 prosentin) verokantaa.

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan ja sen tytäryhtiön tuloslaskelmissa ja taseissa ei esitetä laskennallista verovelkaa tai -saamista. Erillistilinpäätöksissä esitetyt tilinpäätössiirtojen kertymät on konsernitaseessa jaettu laskennalliseksi verovelaksi ja omaksi pääomaksi sekä niiden muutos on esitetty konsernituloslaskelmassa. Verotettavaan tuloon palautettavat poistot (hyllypoistot) on otettu em. laskennallista verovelkaa laskettaessa huomioon vähentävänä tekijänä.

Kohdistetuista konserniaktiivoista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska syntyneet konserniaktiivat on kokonaisuudessaan kohdistettu liiketoiminnan kannalta keskeisiin rakennuksiin ja maa-alueisiin, joita ei ole tarkoitus luovuttaa konsernin ulkopuolelle. Vastaavalla periaatteella kohdistetuista konsernireserveistä ei ole kirjattu laskennallista verosaamista.

8. Eläkejärjestelyt

Konsernin eläkevastuut on vakuutettu ulkopuolisessa eläkevakuutusyhtiössä. Osuuskaupan johtajistolle sekä tulosryhmäjohdolle ja vastaavissa asiantuntijatehtävissä toimiville henkilöille on lisäksi otettu lisäeläkevakuutukset.

Hallintohenkilöiden palkkioista suoritetaan eläkevakuutusmaksua TyEL-vakuuttamisen normaaleja ikä- ja ansiorajoja noudattaen. Hallintohenkilöt on lisätty osuuskaupan TyEL -vakuutukseen omana ryhmänään.

EEPEE-KONSERNI
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
1. Liikevaihto toimialoittain				
Päivittäistavara	264 573 107,34	266 006 827,03	264 573 107,34	266 006 827,03
Maatalous-rauta ja vilja	95 369 188,07	101 022 273,27	95 369 188,07	101 022 273,27
Liikennemyymäläkauppa	71 166 429,30	68 341 846,74	71 166 429,30	68 341 846,74
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	18 790 543,58	18 309 450,74	18 790 543,58	18 309 450,74
Kiinteistöt ja hallinto	1 412 972,12	1 280 758,48	272 055,95	260 817,77
Autokauppa	7 244 680,61	7 451 837,77	7 244 680,61	7 451 837,77
Yhteensä	**458 556 921,02**	**462 412 994,03**	**457 416 004,85**	**461 393 053,32**
2. Liiketoiminnan muut tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	799 700,54	38 423,05	793 428,09	298,39
Vuokratuotot	21 250,19	17 851,33	15 076,13	12 481,57
Liiketoiminnan muut tuotot	320,00	130,00	320,00	130,00
Yhteensä	**821 270,73**	**56 404,38**	**808 824,22**	**12 909,96**
3. Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	364 393 032,94	371 323 691,73	364 393 032,94	371 323 691,73
Varastojen muutos (+/-)	523 164,24	-758 288,86	523 164,24	-758 288,86
Yhteensä	**364 916 197,18**	**370 565 402,87**	**364 916 197,18**	**370 565 402,87**
4. Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	31 318 412,52	30 586 706,06	31 174 138,32	30 441 180,73
Eläkekulut	6 428 309,19	5 574 578,55	6 371 285,32	5 521 221,27
Muut henkilösivukulut	868 939,73	1 787 814,34	868 279,80	1 783 389,31
Yhteensä	**38 615 661,44**	**37 949 098,95**	**38 413 703,44**	**37 745 791,31**

Henkilöstöä ja toimielinten jäseniä koskevat liitetiedot esitetty jäljempänä kohdassa 22.

5. Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	10 178 233,94	9 993 149,26	100 640,12	168 097,06
Yhteensä	**10 178 233,94**	**9 993 149,26**	**100 640,12**	**168 097,06**

Poistojen ja poistoeron muutosten tase-eräkohtainen erittely sisältyy taseen liitetietojen pysyvien vastaavien ja tilinpäätössiirtojen kertymän erittelykohtiin.

6. Liiketoiminnan muut kulut				
Vapaaehtoiset henkilösivukulut	1 261 734,47	1 457 212,72	1 258 576,85	1 453 299,67
Kiinteistökulut	10 389 540,45	10 685 914,47	2 236 419,01	2 225 307,37
Atk- ja tietohall.,kone-, kalusto- ja tarvikekulut	7 799 622,31	7 367 346,39	11 346 971,11	10 895 501,62
Markkinointikulut	7 401 898,97	8 409 358,39	7 400 908,09	8 407 744,38
Hallintokulut	2 755 473,33	2 929 106,23	2 647 770,58	2 825 339,51
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	109 739,35	0,00	0,00	0,00
Muut kulut	1 453 958,27	1 438 203,40	1 442 283,65	1 434 449,04
Yhteensä	**31 171 967,15**	**32 287 141,60**	**26 332 929,29**	**27 241 641,59**

Toimitilavuokrat on esitetty oman eränään tuloslaskelmassa.

7. Tilintarkastajan palkkiot				
Tilintarkastuspalkkiot	38 858,05	45 619,00	36 596,05	43 234,00
Tilintarkastajan palkkiot yhteensä	**38 858,05**	**45 619,00**	**36 596,05**	**43 234,00**

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
8. Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot ja osuuspääoman korot				
Osinkotuotot muilta	70 440,68	110 406,32	70 440,68	110 406,32
Osinkotuotot ja osuuspääoman korot yhteensä	**70 440,68**	**110 406,32**	**70 440,68**	**110 406,32**
Korkotuotot pysyvien vastaavien sijoituksista				
Saman konsernin yrityksiltä			592 150,71	678 736,81
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Saman konsernin yrityksiltä			397 751,06	237 560,95
Omistusyhteysyrityksiltä	80 190,41	64 537,42	80 190,41	64 537,42
Muilta	607 285,73	575 943,91	604 652,16	573 804,77
Korko- ja muut rahoitustuotot yhteensä	**687 476,14**	**640 481,33**	**1 082 593,63**	**875 903,14**
Arvonalentumiset sijoituksista	603 213,38	0,00	603 213,38	0,00
Muut rahoituskulut	**603 213,38**	**0,00**	**603 213,38**	**0,00**
Korko- ja muut rahoituskulut				
Saman konsernin yrityksille			0,00	30,13
Omistusyhteysyrityksille	110 352,77	111 840,43	110 352,77	111 840,43
Muille	1 057 720,02	1 266 351,03	1 057 650,90	1 266 318,30
Korko- ja muut rahoituskulut yhteensä	**1 168 072,79**	**1 378 191,46**	**1 168 003,67**	**1 378 188,86**
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	**-1 013 369,35**	**-627 303,81**	**-26 032,03**	**286 857,41**
9. Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Saadut konserniavustukset			**2 125 000,00**	**1 056 000,00**
10. Tilinpäätössiirrot				
Poistoerojen lisäys (-)/vähennys (+)			2 666,38	70 986,82
Yhteensä			**2 666,38**	**70 986,82**
11. Tuloverot				
Tuloverot varsinaisesta toiminnasta tilikaudelta(+/-)	1 844 067,44	1 332 121,35	1 419 067,44	1 073 116,96
Tuloverot edellisiltä tilikausilta (+/-)	-2,05	-8,34	-2,05	-8,34
Tuloverot satunnaisista eristä tilikaudelta (+/-)			425 000,00	258 720,00
Verotettavan tulon mukaiset verot	1 844 065,39	1 332 113,01	1 844 065,39	1 331 828,62
Laskennallisen verovelan muutos	60 117,84	-325 285,32		
Tuloverot yhteensä	**1 904 183,23**	**1 006 827,69**	**1 844 065,39**	**1 331 828,62**
TASEEN VASTAAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
12. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet				
Hankintameno 1.1.	348 612,82	339 660,84	134 920,29	125 968,31
Lisäykset 1.1. - 31.12.	16 216,94	8 951,98	0,00	8 951,98
Vähennykset	-53 005,88	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	**311 823,88**	**348 612,82**	**134 920,29**	**134 920,29**

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
Kertyneet poistot 1.1.	245 670,34	197 651,63	60 715,30	35 591,36
Tilikauden poisto	45 465,13	48 018,71	26 914,30	25 123,94
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-53 005,88	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	**238 129,59**	**245 670,34**	**87 629,60**	**60 715,30**
Kirjanpitoarvo 31.12.	73 694,29	102 942,48	47 290,69	74 204,99
Liikearvo				
Hankintameno 1.1.	969 726,92	969 726,92	969 726,92	969 726,92
Hankintameno 31.12.	**969 726,92**	**969 726,82**	**969 726,92**	**969 726,92**
Kertyneet poistot 1.1.	969 726,92	912 660,25	969 726,92	912 660,25
Tilikauden poisto	0,00	57 066,67	0,00	57 066,67
Kertyneet poistot 31.12.	**969 726,92**	**969 726,92**	**969 726,92**	**969 726,92**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**0,00**	**0,00**		
Muut pitkävaikutteiset menot				
Hankintameno 1.1.	3 012 932,71	3 326 392,26	194 688,11	194 688,11
Lisäykset 1.1. - 31.12.	0,00	42 294,02	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	-355 753,57	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	**3 012 932,71**	**3 012 932,71**	**194 688,11**	**194 688,11**
Kertyneet poistot 1.1.	1 162 994,04	1 276 000,09	170 477,89	155 396,07
Tilikauden poisto	299 774,81	332 056,91	11 831,80	15 081,82
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	-445 062,96	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.	**1 462 768,85**	**1 162 994,04**	**182 309,69**	**170 477,89**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**1 550 163,86**	**1 849 938,67**	**12 378,42**	**24 210,22**
Aineettomien hyödykkeiden ennakkomaksut				
Hankintameno 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset	1 274 577,79	124 722,96	1 274 577,79	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	-124 722,96	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	**1 274 577,79**	**0,00**	**1 274 577,79**	**0,00**
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	**2 898 435,94**	**1 952 881,15**	**1 334 246,90**	**98 415,21**
Konserniliikearvo				
Hankintameno 1.1.	132 760,00	132 760,00		
Hankintameno 31.12.	132 760,00	132 760,00		
Kertyneet poistot 1.1.	132 760,00	132 760,00		
Kertyneet poistot 31.12.	132 760,00	132 760,00		
Konserniliikearvo yhteensä	**0,00**	**0,00**		

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet				
Hankintameno 1.1.	17 193 932,23	16 093 294,56		
Lisäykset 1.1. - 31.12.	518 303,24	378 173,19		
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-116 355,87	-5 662,43		
Siirrot erien välillä	128 922,40	728 126,91		
Hankintameno 31.12.	**17 724 802,00**	**17 193 932,23**		
Kirjanpitoarvo 31.12.	**17 724 802,00**	**17 193 932,23**		
Rakennukset ja rakennelmat				
Hankintameno 1.1.	158 711 001,78	149 083 265,73		
Lisäykset 1.1. - 31.12.	942 881,86	592 687,46		
Siirrot erien välillä	4 000 255,98	9 051 810,53		
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-2 188 355,39	-16 761,94		
Hankintameno 31.12.	**161 465 784,23**	**158 711 001,78**		
Kertyneet poistot 1.1.	53 153 182,67	47 257 360,15		
Tilikauden poistot	6 197 675,56	5 912 584,46		
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	-1 714 954,04	-16 761,94		
Kertyneet poistot 31.12.	**57 635 904,19**	**53 153 182,67**		
Kirjanpitoarvo 31.12.	**103 829 880,04**	**105 557 819,11**		
Koneet ja kalusto				
Hankintameno 1.1.	33 487 385,91	30 231 118,05	543 795,56	563 127,57
Lisäykset 1.1. - 31.12.	965 622,32	1 453 590,42	37 840,69	0,00
Siirrot erien välillä	1 095 840,46	2 247 102,33	0,00	0,00
Vähennykset	-2 794 299,50	-444 424,89	-77 998,01	-19 332,01
Hankintameno 31.12.	**32 754 549,19**	**33 487 385,91**	**503 638,24**	**543 795,56**
Kertyneet poistot 1.1.	24 242 841,27	21 175 758,69	354 716,74	303 224,12
Tilikauden poistot	3 241 980,47	3 294 507,34	61 894,02	70 824,63
Vähennysten kertyneet poistot	-2 786 167,52	-227 424,76	-69 866,03	-19 332,01
Kertyneet poistot 31.12.	**24 698 654,22**	**24 242 841,27**	**346 744,73**	**354 716,74**
Kirjanpitoarvo 31.12.	**8 055 894,97**	**9 244 544,64**	**156 893,51**	**189 078,82**
Muut aineelliset hyödykkeet				
Hankintameno 1.1.	4 872 069,03	4 151 383,43	21 409,35	21 409,35
Lisäykset 1.1. - 31.12.	5 090,00	123 306,17	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	101 222,24	600 464,30	0,00	0,00
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-18 069,26	-3 084,87	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	**4 960 312,01**	**4 872 069,03**	**21 409,35**	**21 409,35**
Kertyneet poistot 1.1.	2 604 331,81	2 258 501,51		
Tilikauden poistot	393 337,97	348 915,17		
Vähennysten kertyneet poistot	-18 069,26	-3 084,87		
Kertyneet poistot 31.12.	**2 979 600,52**	**2 604 331,81**		
Kirjanpitoarvo 31.12.	**1 980 711,49**	**2 267 737,22**	**21 409,35**	**21 409,35**

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Hankintameno 1.1.	1 662 007,26	591 332,68		
Lisäykset 1.1. - 31.12.	3 741 454,73	13 217 702,12		
Siirrot erien välillä	-5 326 241,08	-12 147 027,54		
Kirjanpitoarvo 31.12.	**77 220,91**	**1 662 007,26**		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	**131 668 509,41**	**135 926 040,46**	**178 302,86**	210 488,17
13. Sijoitukset				
Osakkeet saman konsernin yrityksissä				
Hankintameno 1.1.			83 524 861,53	83 524 861,53
Kirjanpitoarvo 31.12.			**83 524 861,53**	**83 524 861,53**
Lainasaamiset saman konsernin yrityksiltä				
Määrä 1.1.			18 251 220,54	22 813 720,54
Vähennykset 1.1. - 31.12.			0,00	-4 562 500,00
Kirjanpitoarvo 31.12.			18 251 220,54	18 251 220,54
Osakkeet ja osuudet omistusyhteysyrityksissä				
Osakkeet osakkuusyrityksissä				
Hankintameno 1.1.	487,74	487,74	487,74	487,74
Kirjanpitoarvo 31.12.	**487,74**	**487,74**	**487,74**	**487,74**
Osakkeet osakkuusyrityksissä yhteensä	**487,74**	**487,74**	**487,74**	**487,74**
Muut omistusyhteysyritykset				
Hankintameno 1.1.	16 727 638,30	15 809 737,36	16 727 638,30	15 809 737,36
Lisäykset 1.1. - 31.12.	342 616,63	917 900,94	342 616,63	917 900,94
Kirjanpitoarvo 31.12.	**17 070 254,93**	**16 727 638,30**	**17 070 254,93**	**16 727 638,30**
Osakkeet ja osuudet omistusyhteys-yrityksissä yhteensä	**17 070 742,67**	**16 728 126,04**	**17 070 742,67**	**16 728 126,04**
Pääomalainasaamiset omistusyhteysyrityksiltä				
Määrä 1.1.	0,00		0,00	
Lisäykset	720 000,00		720 000,00	
Määrä 31.12.	**720 000,00**		**720 000,00**	

Pääomalainan pääasialliset lainaehdot:
Osuuskauppa on antanut OYL 12 luvussa tarkoitettua pääomalainaa S-Verkkopalvelut Oy:lle 720.000,00 €. Lainalla ei ole eräpäivää ja se on vakuudeton. Velallisella on oikeus maksaa laina takaisin tai konvertoida se S-Verkkopalvelut Oy:n osakkeiksi laina-asiakirjassa sovituin ehdoin. Lainan korko on vuosittain 6 % korko tai laina-asiakirjassa sovittu tätä suurempi voitto-osuus edellisen tilikauden tuloksesta, mikäli velkakirjan ehtojen tai osakeyhtiölain perusteella maksaminen on mahdollista.

Saamiset omistusyhteysyrityksiltä				
Määrä 1.1.	480 000,00	480 000,00	480 000,00	480 000,00
Vähennykset	-480 000,00	0,00	-480 000,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	**0,00**	**480 000,00**	**0,00**	**480 000,00**

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
Muut osakkeet ja osuudet				
Hankintameno 1.1.	1 803 871,27	1 803 871,27	1 803 871,27	1 803 871,27
Vähennykset 1.1. - 31.12.	-411 818,86	0,00	-411 818,86	0,00
Arvonalennukset	603 213,38		603 213,38	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	**788 839,03**	**1 803 871,27**	**788 839,03**	**1 803 871,27**
Liittymismaksusaamiset				
Liittymismaksusaamiset 1.1	37 641,82	37 641,82		
Kirjanpitoarvo 31.12.	37 641,82	37 641,82		
Sijoitukset yhteensä	**18 617 223,52**	**19 049 639,13**	**120 355 663,77**	**120 788 079,38**

	Osakkeiden kirjanpitoarvo			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen	
	omistus osuus %	määrä kpl	€	tulos €	oma pääoma €
Omistukset muissa yrityksissä					
Konserniyritykset				31.12.2014	31.12.2014
Eepee-Kiinteistöt Oy	100	200	83 524 861,53	30 505,13	84 847 432,73
Osakkuusyritykset					
Kiint. Oy Lapuan Metsäturjala, Lapua	29	29	487,74	1 702,09	21 713,39

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
14. Vaihto- omaisuus				
Tavarat	33 828 714,75	34 351 878,99	33 828 714,75	34 351 878,99
Ennakkomaksut	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00
Yhteensä	**33 848 714,75**	**34 371 878,99**	**33 848 714,75**	**34 371 878,99**
15. Lyhytaikaiset saamiset				
Saamiset saman konsernin yrityksiltä				
Myyntisaamiset			266 987,91	5 911,08
Lainasaamiset			3 200 000,00	3 200 000,00
Siirtosaamiset			207 650,74	210 895,40
Muut saamiset			11 346 963,47	16 505 269,48
Saamiset saman konsernin yrityksiltä yhteensä			**15 021 602,12**	**19 922 075,96**
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä				
Myyntisaamiset	1 213 407,97	1 067 536,00	1 213 407,97	1 067 536,90
Siirtosaamiset	290 152,00	452 453,00	290 152,00	452 453,00
Saamiset omistusyhteysyrityksiltä	**1 503 559,97**	**1 519 989,00**	**1 503 559,97**	**1 519 989,90**
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	8 495 229,94	8 756 186,01	8 450 196,26	8 719 324,74
Muut saamiset	724 032,08	1 043 421,78	724 032,08	1 000 740,38
Siirtosaamiset	1 880 185,53	2 360 812,79	1 875 832,53	2 358 398,38
Saamiset muilta yhteensä	**11 099 447,55**	**12 160 420,58**	**11 050 060,87**	**12 078 463,50**
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	**12 603 007,52**	**13 680 409,58**	**27 575 222,96**	**33 520 529,36**

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
Markkinointi- ja vuosihyvitykset	887 800,56	704 606,25	887 800,56	704 606,25
Muut	1 282 536,97	2 108 659,54	1 485 834,71	2 317 140,53
Siirtosaamiset yhteensä	2 170 337,53	2 813 265,79	2 373 635,27	3 021 746,78
TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
16a Oma pääoma				
Osuuspääoma 1.1.	7 112 517,86	6 783 919,90	7 112 517,86	6 783 919,90
Lisäys	451 598,38	450 860,77	451 598,38	450 860,77
Vähennys	-137 684,28	-122 262,81	-137 684,28	-122 262,81
Osuuspääoma 31.12.	**7 426 431,96**	**7 112 517,86**	**7 426 431,96**	**7 112 517,86**
Suorittamatta oleva osuuspääoma yhteensä	129 368,04	158 682,14	129 368,04	158 682,14
Vararahasto 1.1.	8 683 485,00	8 181 000,00	8 683 485,00	8 181 000,00
Siirto ed. tilikauden ylijäämästä	413 320,00	502 485,00	413 320,00	502 485,00
Vararahasto 31.12.	9 096 805,00	8 683 485,00	9 096 805,00	8 683 485,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 1.1.	91 610 791,87	87 851 760,37	79 437 700,66	77 126 403,00
Siirto vararahastoon	-413 320,00	-502 485,00	-413 320,00	-502 485,00
Osuuspääoman korko	-1 041 855,00	-1 319 400,00	-1 041 855,00	-1 319 400,00
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio 31.12.	90 155 616,87	86 029 875,37	77 982 525,66	75 304 518,00
Tilikauden ylijäämä/tappio	7 091 151,91	5 580 916,50	6 856 233,30	4 133 182,66
	97 246 768,78	**91 610 791,87**	**84 838 758,96**	**79 437 700,66**
Oma pääoma yhteensä	**113 770 005,74**	**107 406 794,73**	**101 361 995,92**	**95 233 703,52**
16b Tilinp.siirtojen kertymästä omaan pääomaan merkitty osa	**10 888 786,92**	**10 672 887,85**		
17. Laskelma jakokelpoisesta ylijäämästä 31.12.				
Edellisten tilikausien ylijäämä/tappio			77 982 525,66	75 304 518,00
Tilikauden ylijäämä/tappio			6 856 233,30	4 133 182,65
Sääntöjen edellyttämä vararahastosiirto			-685 624,00	-413 320,00
Nopeutetusti palautetut osuusmaksut			-137 684,28	-122 262,81
Yhteensä			**84 015 450,68**	**78 902 117,84**
18. Tilinpäätössiirtojen kertymä				
Poistoero				
Aineettomat oikeudet			12 189,32	12 189,31
Muut pitkävaikutteiset menot			4 946,61	6 546,57
Koneet ja kalustot			15 321,18	16 387,61
Yhteensä			**32 457,11**	**35 123,49**
19. Laskennallinen verovelka				
Tilinpäätössiirtoihin perustuva	**2 703 767,52**	**2 643 649,68**		

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
20. Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	37 881 318,89	45 331 497,71	37 881 318,89	45 331 497,71
Eläkelainat	0,00	1 166 670,00	0,00	1 166 670,00
Ostovelat	0,00	20 336,00	0,00	20 336,00
Muut	16 145,88	15 555,88	0,00	0,00
Yhteensä	**37 897 464,77**	**46 534 059,59**	**37 881 318,89**	**46 518 503,71**
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	**37 897 464,77**	**46 534 059,59**	**37 881 318,89**	**46 518 503,71**
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua				
Lainat rahoituslaitoksilta	5 382 017,40	9 125 000,00	5 382 017,40	9 125 000,00
Yhteensä	**5 382 017,40**	**9 125 000,00**	**5 382 017,40**	**9 125 000,00**
21. Lyhytaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	8 784 949,58	10 811 963,04	8 784 949,58	10 811 963,04
Eläkelainat	1 166 670,00	1 166 666,00	1 166 670,00	1 166 666,00
Saadut ennakot	2 868 722,51	3 451 142,15	2 868 722,51	3 451 142,15
Ostovelat	6 417 377,31	6 692 306,72	5 715 076,65	5 531 483,94
Velat saman konsernin yrityksille				
Ostovelat			0,00	249 357,03
Yhteensä			**0,00**	**249 357,03**
Velat omistusyhteysyrityksille				
Ostovelat	18 376 073,27	18 299 712,45	18 135 928,25	18 055 690,63
Velat omistusyhteysyrityksille yhteensä	**18 376 073,27**	**18 299 712,45**	**18 135 928,25**	**18 055 690,63**
Muut lyhytaikaiset velat	4 386 201,19	3 874 347,63	4 130 086,94	3 867 188,16
Siirtovelat	9 231 779,83	8 925 686,67	9 164 206,10	8 883 991,81
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	**51 231 773,69**	**53 221 824,66**	**49 965 640,03**	**52 017 482,76**
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Henkilöstökulut	7 309 995,61	6 845 207,80	7 267 221,88	6 816 043,65
Bonukset	1 263 448,01	1 308 251,80	1 263 448,01	1 308 251,80
Rahoituserät	360 212,03	178 588,70	360 212,03	178 588,70
Muut kulut	298 124,18	593 638,37	273 324,18	581 107,66
Siirtovelat yhteensä	**9 231 779,83**	**8 925 686,67**	**9 164 206,10**	**8 883 991,81**
TULOVEROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT				
Esitetty edellä kohdassa 11.				
LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ JA TOIMIELINTEN JÄSENISTÄ				
22a Henkilöstön lukumäärä	**1 312**	**1 336**	**1 309**	**1 333**
22b Henkilömäärät toimialoittain				
Marketkauppa	**737**	**748**	**737**	**748**
Liikennemyymäläkauppa	**238**	**244**	**238**	**244**
Matkailu- ja ravitsemiskauppa	**206**	**201**	**206**	**201**
Maatalouskauppa	**94**	**102**	**94**	**102**
Autokauppa	**18**	**22**	**18**	**22**
Muut	**19**	**19**	**16**	**16**
	1 312	**1 336**	**1 309**	**1 333**

	KONSERNI 2014	KONSERNI 2013	EMO 2014	EMO 2013
22c Hallintoelinten palkkiot				
Hallituksen palkkiot	50 820,00	51 750,00	50 820,00	51 750,00
Hallintoneuvoston palkkiot	52 350,00	51 000,00	52 350,00	51 000,00
	103 170,00	**102 750,00**	**103 170,00**	**102 750,00**
VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET				
23. Vastuusitoumukset				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä				
Rahalainat	**18 119 626,42**	**23 464 122,20**	**18 119 626,42**	**23 464 122,20**
Kiinnitykset	**34 730 460,00**	**34 730 460,00**		
Yleisvakuudet, jotka annettu velkojen, rahoituslimiittien ym. vakuudeksi:				
Kiinnitykset	**33 734 805,00**	**33 734 805,32**		
Muut vastuut				
Rahoitussopimusvastuu	**1 543 334,16**	**3 436 469,16**	**1 543 334,16**	**3 436 469,16**
Osamaksukannan takaisinostovastuu	**1 242 002,99**	**1 228 648,97**	**1 242 002,99**	**1 228 648,97**
Maksamaton osa SOK:n osuuspääoman vuoden 2013 ja 2014 lisäyksistä, Osuuskaupan osuus 31.12.	**364 500,00**	**324 000,00**	**364 500,00**	**324 000,00**
Leasingvastuut:				
-Seuraavana vuonna maksettavat	**1 589 984,49**	**1 873 969,18**	**1 589 984,49**	**1 873 969,18**
-Yli vuoden kuluttua maksettavat	**1 925 321,57**	**3 346 240,56**	**1 925 321,57**	**3 346 240,56**
Yhteensä	**3 515 306,06**	**5 220 209,74**	**3 515 306,06**	**5 220 209,74**

Määräaikaisista toimitilavuokrasopimuksista aiheutuva vuokranmaksuvastuu.

Muiden puolesta annetut vakuudet
Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupalla on lisäksi täytetakausvastuu S-ryhmän logistiikkakeskukset Oy:n nostamiin lainoihin, ensisijaisen vakuuden ollessa yhtiön reaaliomaisuus. Yhtiön osakkaat (pl. SOK) ovat antaneet yhtiön nykyisistä ja uusista lainoista täytetakauksina takaussitoumuksen maksimissaan 650 miljoonan euron summalle.
Osakkaiden (pl. SOK) osuus täytetakausvastuun kokonaissummasta määräytyy samassa suhteessa kuin osakkaat (pl. SOK) ovat omistaneet SOK:n osuuksia yhtiön perustamishetkellä. Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan täytetakausvastuu em. summasta on enintään 31,2 miljoonaa euroa. Ensisijaisen vakuuden arvon oletetaan kattavan nostetun lainan määrän.
Edellä mainittuun täytetakausvastuuseen sisältyvän nostetun päävelan jäljellä oleva kokonaismäärä 31.12.2014 oli 263,5 miljoonaa euroa, josta Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan täytetakausvastuu on 12,6 miljoonaa euroa.

Osakassopimuksen mukainen sitoumus vastata S-Voima Oy:n sitoumuksista ja rahoittaa sen toimintaa
Osakkaat vastaavat ns. Mankala-periaatteen mukaisesti S-Voima Oy:n sitoumuksista. Tämän periaatteen mukaan vastuu yhtiön muuttuvista kustannuksista määräytyy osakkaan käyttämän energian mukaan. Vastuu yhtiön kiinteistä kustannuksista sisältäen myös mm. lainojen lyhennykset ja korot sekä poistot, puolestaan jakautuu osakkaan omistamien osakesarjojen suhteessa.
Yhtiön A-sarjan osakkeet liittyvät markkinasähkön hankintaan, B-ja B1 sarjojen osakkeet tuulivoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan ja C-sarjan osakkeet ydinvoimalla tuotetun sähköenergian hankintaan, johon S-ryhmä on sittemmin päättänyt olla osallistumatta.

S-Voima Oy:n osakkaat ovat lisäksi osakassopimuksessa sopineet keskinäisestä velvollisuudesta rahoittaa yhtiön sijoituksia tuotantoyhtiöihin omanpääomanehtoisesti, jolloin vastuu lähtökohtaisesti jakaantuu osakesarjoittain osakeomistuksen suhteessa. Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan tilinpäätöshetkeen mennessä tehtyihin päätöksiin perustuva vastuu omanpääomanehtoisen rahoituksen jäljellä olevasta osuudesta on arviolta yhteensä 0,23 miljoonaa euroa. Vieraanpääomanehtoista rahoitusta yhtiön osakkailta ei arvioida tarvittavan.

JOHDANNAISSOPIMUKSISTA JOHTUVA VASTUU, KOHDE-ETUUDEN ARVO	Kohde-etuuden arvot 31.12.2014	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.2014	Kohde-etuuden arvot 31.12.2013	Josta avoimien sopimusten kohde-etuuden arvot 31.12.2013
Korkojohdannaiset				
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	5 000 000,00	5 000 000,00	7 000 000,00	7 000 000,00
Koronvaihtosopimukset	18 953 738,00	18 953 738,00	25 237 949,02	25 237 949,02

JOHDANNAISSOPIMUKSISTA JOHTUVA VASTUU, KÄYPÄ ARVO	Käyvät arvot 31.12.2014	Josta avoimien sopimusten käyvät arvot 31.12.2014	Käyvät arvot 31.12.2013	Josta avoimien sopimusten käyvät arvot 31.12.2013
Korkojohdannaiset				
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	2 113,15	2 113,15	211 236,80	211 236,80
Koronvaihtosopimukset	-456 907,55	-456 907,55	-372 693,55	-372 693,55

Kokonaisriskiasemaa tarkasteltaessa on johdannaisten lisäksi huomioitava suojattavien tase-erien positio. 31.12.2014 avoimena olleita johdannaissopimuksia on käytetty konsernin korkoriskin hallintaan. Avoimet koronvaihtosopimukset ovat pituudeltaan vuodesta kolmeen vuoteen. Koron- ja valuutanvaihtosopimus on pituudeltaan neljä vuotta. Johdannaisten käyvät arvot perustuvat markkina-arvoihin tai tulevien kassavirtojen nykyarvoihin.

Arvonlisäveron tarkistusvastuu:
Konserni ja Osuuskauppa on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonlisäverovähennyksiä, jos kiinteistön verollinen käyttö muuttuu tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä konsernissa on 10 232 444,40 euroa, jossa laskua edellisestä vuodesta 750 693,11 euroa.

10 vuoden tarkistuskausi	2010	2011	2012	2013	2014
Kiinteistöinvestowintimeno (netto)	12 020 997,48	22 297 740,69	5 790 775,44	10 788 079,83	4 373 001,06
Kiinteistöinvestoinnin alv	2 744 089,13	5 128 480,36	1 331 878,35	2 589 139,16	1 049 520,25
Vuotuinen osuus investoinnin alv:stä	274 408,91	512 848,04	133 187,84	258 913,92	104 952,03
Vähennetty alv 100%	2 744 089,13	5 128 480,36	1 331 878,35	2 589 139,16	1 049 520,25
Vuotuinen osuus vähennetystä alv:stä	274 408,91	512 848,04	133 187,84	258 913,92	104 952,03
Jäljellä tarkistuskauteen sisältyviä vuosia	5	6	7	8	9
Palautuksen alainen määrä vähennyksestä 31.12.2014	1 372 044,57	3 077 088,22	932 314,85	2 071 311,33	944 568,23

Tarkistuvastuu 31.12.2014	10 232 444,40
Tarkistuvastuu 31.12.2013	10 983 137,51
Muutos	-750 693,11

EEPEE-KONSERNIN KESKEISIÄ TUNNUSLUKUJA

	2014	2013	2012	2011	2010
Liikevaihto (miljoonaa euroa = M€)	458,6	462,4	463,0	438,9	423,6
Liikeylijäämä					
- M€	10,0	7,2	9,3	11,9	12,1
- prosenttia liikevaihdosta	2,2	1,6	2,0	2,7	2,9
Ylijäämä ennen satunnaiseriä ja veroja					
- M€	9,0	6,6	8,0	10,7	10,7
- prosenttia liikevaihdosta	2,0	1,4	1,7	2,4	2,5
Tilikauden ylijäämä					
- M€	7,1	5,6	6,1	8,1	7,9
- prosenttia liikevaihdosta	1,5	1,2	1,3	1,8	1,9
Oman pääoman tuottoprosentti	6,4	5,3	6,1	8,1	9,1
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	6,2	4,8	6,1	8,1	8,8
Quick ratio	0,38	0,37	0,45	0,55	0,58
Gearing	36,8	50,0	48,7	50,6	45,7
Omavaraisuusaste, prosenttia	56,1	52,0	49,6	46,6	46,0
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen					
- M€	8,0	17,3	10,7	23,0	21,6
- prosenttia liikevaihdosta	1,8	3,7	2,3	5,2	5,1
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	1312	1336	1296	1292	1244

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

$$\text{Oman pääoman tuotto -\% } = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen – tilikauden verot } * 100}{\text{oma pääoma + vähemmistöosuus (keskimäärin)}}$$

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto -\% } = \frac{\text{tulos rahoituserien jälkeen + korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma – korottomat velat, (keskimäärin)}}$$

$$\text{Quick Ratio } = \frac{\text{rahoitusomaisuus – epävarmat saamiset}}{\text{lyhytaikaiset velat – saadut ennakkomaksut}}$$

$$\text{Gearing } = \frac{\text{korolliset velat – likvidit varat}}{\text{oma pääoma}}$$

$$\text{Omavaraisuusaste, \% } = \frac{\text{oma pääoma } * 100}{\text{taseen loppusumma – saadut ennakot}}$$

Bruttoinvestoinnit, käyttöomaisuus = käyttöomaisuusinvestoinneista suoritettu euromäärä

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET

Seinäjoella 16. päivänä helmikuuta 2015

Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa
Hallitus

Kimmo Simberg *Titta Luoma-Kohtala* *Markku Saksa*

Unto Kangas *Hannu Riihioja*

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Seinäjoella 20. päivänä helmikuuta 2015

Esa Harttunen, KHT *Mikko Sillanpää, KHT*

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan sääntöjen 18 § 12) -kohdan mukaisesti on hallintoneuvosto tänään tarkastanut hallituksen toimintakertomuksen, osuuskaupan tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen tilikaudelta 2014 sekä hallituksen ehdotuksen vuosiylijäämän käyttämisestä. Hallintoneuvosto on tutustunut tilintarkastajien lausuntoon tilinpäätöksen tarkastuksesta.

Jättäessään hallituksen toimintakertomuksen, tilinpäätöksen ja tilintarkastajien lausunnon edustajiston kevätkokouksen käsiteltäväksi hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja että hallituksen tilikauden ylijäämää ja omaa pääomaa koskeva ehdotus hyväksytään.

Seinäjoella 24. päivänä maaliskuuta 2015

Elina Varamäki
Hallintoneuvoston puheenjohtaja

Raija Kalliokoski
Hallintoneuvoston sihteeri

Tilintarkastuskertomus

Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan edustajiston kokoukselle

Olemme tilintarkastaneet Etelä-Pohjanmaan Osuuskaupan kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.–31.12.2014. Tilinpäätös sisältöö sekä konsernin että emo-osuuskunnan taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että ne antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Velvollisuutemme on antaa suorittamamme tilintarkastuksen perusteella lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Tilintarkastuslaki edellyttää, että noudatamme ammattieettisiä periaatteita. Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että suunnittelemme ja suoritamme tilintarkastuksen hankkiaksemme kohtuullisen varmuuden siitä, onko tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa olennaista virheellisyyttä ja siitä, ovatko emo-osuuskunnan hallintoneuvoston tai hallituksen jäsenet tai toimitusjohtaja syyllistyneet tekoon tai laiminlyöntiin, josta saattaa seurata vahingonkorvausvelvollisuus osuuskuntaa kohtaan taikka rikkoneet osuuskuntalakia tai osuuskunnan sääntöjä.

Tilintarkastukseen kuuluu toimenpiteitä tilintarkastusevidenssin hankkimiseksi tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sisältyvistä luvuista ja niissä esitettävistä muista tiedoista. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan, johon kuuluu väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riskin arvioiminen. Näitä riskejä arvioidessaan tilintarkastaja ottaa huomioon sisäisen valvonnan, joka on osuuskunnassa merkityksellistä oikeat ja riittävät tiedot antavan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisen kannalta. Tilintarkastaja arvioi sisäistä valvontaa pystyäkseen suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet, mutta ei siinä tarkoituksessa, että hän antaisi lausunnon osuuskunnan sisäisen valvonnan tehokkuudesta. Tilintarkastukseen kuuluu myös sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuuden, toimivan johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden kohtuullisuuden sekä tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleisen esittämistavan arvioiminen.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emo-osuuskunnan toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Muut lausunnot

Puollamme tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman ylijäämän käyttämisestä on osuuskuntalain ja osuuskunnan sääntöjen mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emo-osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkistamaltamme tilikaudelta.

Seinäjoella 20. päivänä helmikuuta 2015

Esa Karttunen, KHT

Tilintarkastusotava Oy
Kansankatu 47, 90100 OULU

Mikko Sillanpää, KHT

KPMG Oy Ab
Keskustori 1A, 60100 SEINÄJOKI

Seepee

Etelä-Pohjanmaan Osuuskauppa